Johannes Daasvand

Lys på vegen

Annen del av «Lys i mørke»

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Johannes Daasvand: *Lys på vegen* (Annen del av «Lys i mørke»).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 26. november 2026.

Innhold

Forord 1
Levende Kristus-tro 2
- Hvordan komme til troen? 2
- Levende eller død tro 2
- Troens tredeling 3
- Levende Kristus-tro forandrer et menneske 3
- Forskjellige uttrykk for tro 4
- Troens vekst 5
- Prøvd tro 6
- Troens kjennetegn 7
- Troens glede 8
- Vitnesbyrd om troens glede 9
- Troen eller Kristus 10
- Alt man får ved tro 10
- Tror du Ordet, så har du Jesus 11

Hverdagskristendom 12
- Jordens salt 12
- Et ord til foreldre 12
- Leder du barna til Herren? 13
- Et ord til barna 14
- Hedre din far – 14
- Et ord til tjenere 15
- Arbeidsgivere, hør her! 15
- Hvordan bygges hjemmet? 16

Ungdom og karakterdanning 17
- Farlig kameratskap 17
- Hold deg ren! 17
- Plukk ikke blomsten for tidlig! 18
- Ungdom og karakterdanning 18
- Gode råd til de unge 19
- Vær nøye i småting 20
- Hold ord! 20
- Hvor er grensene? 21

De kristne og kulturen 22
- Hva vi mener med kultur 22
- De kristnes forhold til kulturens «nytteplanter» 23
- Det vanlige kristensynet har forandret seg 23

Filmen i det ondes tjeneste 24
Mange filmer forråer og lager forbrytere 24
Uttalelser om scenen 24
Religiøse skuespill 25
Det pietistiske livssynet 25
Pietismen i dag er aktiv 26
Vår stilling til kino og teater 26
En norsk skuespiller uttaler seg 27
Vår positive stilling til filmen 27
Hvorfor vi stiller oss negativt til kino og teater 28
Ethvert miljø representerer åndsmakt 28
Bevar ditt hjerte fremfor alt 28
Den brede fronten må ikke bli den brede veien 29
Samfunn med den oppstandne 31
En levende Frelser 31
Samfunn med en levende Frelser 31
Da tvilen forsvant 32
Den feige blir sterk 32
Med Herren i hverdagslivet 33
Kristi oppstandelse – et faktum 34
Oppmuntring og trøst i tunge tider 35
Gud hører din gråt 35
En hilsen til syke 36
En hilsen til de eldre 36
Bortgjemt 37
Gud hører din bønn! 37
I mørke stunder 38
Hvorfor? 39
I krisetider 39
Under Åndens veiledning 41
Om å «vandre i Ånden» 41
Vårt «gamle menneske» er dømt 41
Åndens tukt 42
Åndens trøst 43
Ånden driver til Ordet og bønnen 43
Om Satan og fortapelsen 45
Vår motstander – «en lysets engel» 45
Vår motstander – en karakteristikk 45
Djevelens listige angrep 46
Fortapelse 47
Du behøver ikke å gå fortapt! 47
Himmelen 48
Bibelord om himmelen 48
Hvem har jeg i himmelen? 49
Våre kjære i himmelen 50

Håpets lykke 50
Mens vi venter 51
Om Johannes Daasvand 53

Forord

Denne samlingen av små artikler er annen del av «Lys i mørke», som Norsk Luthersk Forlag har gitt ut tidligere.

Jeg har kalt den «Lys på vegen» og har særlig lagt vekt på å nå de unge med både veiledning og oppmuntring.

Det er min bønn at også denne boka, i likhet med de forrige, må finne veien inn i de mange norske hjem og bli til hjelp for en og annen.

Johannes Daasvand

Levende Kristus-tro

Hvordan komme til troen?

Hvis jeg spurte: Hva må til fra min side for å bli frelst? – da kan alle som husker litt fra barnelærdommen, svare: Vi må tro. «Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst», heter det (Apg 16,31).

Men hvordan skal jeg komme til å tro på Jesus? spør du.

Jeg går ut fra at du er vakt og ser at det må skje en forandring med deg. Svaret er ganske enkelt: ved å lese Guds ord. Troen kommer ved å høre ordet om Kristus, leser vi (Rom 10,17).

«Gjør med det som med ethvert budskap du ikke med en gang kan tro,» sier en kjent forfatter. «Sett at du får bud om en stor arv som skal bli din. Du hadde ikke ventet den, og du kan ikke tro at så stor lykke og rikdom skal bli din eiendom. Hva gjør du da? Jo, du vil undersøke om den som bringer budet, er å stole på.

Når du er overbevist om det, vil du igjen og igjen spørre ham om du er den rette personen. Og har han med seg et testamente, vil du lese det mange ganger. Når budet blir forklart og stadfestet, blir du overbevist og tror. Slik kommer troen ved Ordet.

Når evangeliet om at Jesus er synderes frelser, også din, blir forkynt for deg, spør du om du kan tro den som taler. Svaret er ja, for han er den sanne Gud. Spør du om det ikke er en misforståelse, om det virkelig er ment for deg, er svaret ja, for budskapet er til alle syndere.

Jo mer du enfoldig griper Ordet, leser budskapet igjen og igjen og grunner på Guds løfter, desto snarere kommer du til troen. Fattige synder! Vil du bli frelst? Slutt da å kjenne etter hva hjertet ditt føler, og slutt å søke troens grunn i deg selv.»

Ta Gud på ordet, så er du berget.

Levende eller død tro

Skriften skiller klart mellom levende og død tro. I noen små stykker vil vi se litt nærmere på det som kjennetegner levende Kristus-tro, så ingen skal bedra seg selv med en falsk innbilning.

En av de gamle fedrene sier om den døde troen: «Et menneske kan vise stor flid i sitt kall og stor trofasthet i ord og gjerninger. Han kan kjenne hele Bibelen og holde innholdet for sant, han kan tappert forsvare den hellige lære, ja, til og

med gi livet sitt om det kreves – og likevel gå fortapt, fordi han ikke har Guds barns rette kjennetegn, som er den rettferdiggjørende tro alene.»

Hva er det da som kjennetegner levende Kristus-tro? Det spørsmålet burde være brennende aktuelt for alle som ikke vil bli bedratt, men vil vite sannheten om sitt gudsforhold. Vi vil da la Bibelen og de gamle fedrene få tale til oss og svare på det spørsmålet.

Her skal vi bare stanse ved «den lille Bibel», som Luther kalte Joh 3,16:

«For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv.»

Troens tredeling

De gamle kirkefedrene sa at troen kunne deles slik: kunnskap, overbevisning og tillit. Denne inndelingen er sikkert riktig.

Kunnskap om Kristus og frelsesveien kan sammenlignes med brenselet i ovnen. Uten brensel ingen varme. Uten kunnskap ingen tro. «Hvordan kan de tro på en som de ikke har hørt om?» spør apostelen (Rom 10,14).

Derfor må vi sette stor pris på den kristne kunnskapen, enda den ofte er mangelfull. Den kunnskapen om Gud som vi fikk i barneskolen, er som regel grunnlaget som Den Hellige Ånd bygger videre på, både i den enkeltes liv og i forsamlingen.

Men kunnskap om Kristus og frelsesveien er ikke nok.

«Han sier deg, du arme flokk,
som etter freden lenges:
En lærdomsform er deg ei nok,
nytt liv er det som trenges.»

Til troen hører det også at en er enig i den kristne læren. De gamle kalte det «bifall». Så lenge en i sitt hjerte protesterer mot sannheten og avviser den, kan ikke Den Hellige Ånd få gjort sitt verk i sjelen.

Derfor skal vi sette pris på at vi har mange mennesker i landet vårt som i sitt hjerte er overbevist om at evangeliet er sant, og som bifaller det.

Men heller ikke det er nok. I Jakobs brev lyder det så rammende til slike: «Du tror at Gud er én. Du gjør vel! Også de onde åndene tror det – og skjelver» (Jak 2,19).

Kunnskapstroen og bifallstroen har sin verdi. «Du gjør vel», du som tror, sier Ordet. Men de fører ikke fram. Det er bare den levende Kristus-troen som setter oss i livsfellesskap med himmelens Gud, og som derfor fører fram til målet.

Må ingen av oss slå seg til ro med en død tro, men av hjertet gripe Ordet til liv.

Levende Kristus-tro forandrer et menneske

En kan ha kunnskap om Kristus og være enig i evangeliets store, grunnleggende sannheter, og likevel leve i synd og urettferdighet. Den levende troen, som skaper hjertet om og forandrer livet, kan en likevel være fremmed for.

En kan ha kunnskap om frelsesveien og i egen kraft nå så langt i ytre fromhet og god moral at en er fullt på høyde med en sann kristen, og likevel ikke eie det levende kjennskapet til Guds Sønn.

Nikodemus var både from, kunnskapsrik og moralsk. Men Jesus sa at han måtte bli født på ny om han skulle se Guds rike.

Hjertets tillit til ordet om Kristus er den viktigste delen av troen. Ja, uten den er både kunnskapen og bifallet forgjeves.

Luther sier: «Troen er ikke noen søvnig og svak tanke i hjertet, men Den Hellige Ånds egen gave og verk i oss, som forvandler oss og gjør oss til nye skapninger. Troen gjør at sjelen blir helt forent med Herren, sin Gud …»

Vi ser dette så klart når evangeliene forteller om folk som trodde på Jesus. Sakkeus ble helt forandret etter at han var blitt frelst ved troen på ham. Hele Jeriko visste at nå var Sakkeus et nytt menneske.

Fangevokteren i Filippi ble så forandret etter at han «med hele sitt hus var kommet til troen på Gud», at han tok seg av dem han før hadde mishandlet.

Eier du da den levende Kristus-troen?

«Troen er ingen tom innbilning som svever i hjertet som en gås på vannet,» sier en av de gamle. «Den er en levende, åndelig flamme som setter hjertet i brann.»

En annen av de gamle fedrene sier: «Det er troens vesen at den ikke kan like noe syndig eller gi det rom hos seg. Der den finnes i hjertet som tro og tillit, og ikke bare som en mening, forvandler den menneskets natur, slik at han i hjerte og minne, i sinn og forstand, i lyst og vilje blir et helt annet menneske.

Han blir tent av kjærlighet til Gud, og av den samme kjærligheten blir han drevet og ledet til å hate alt som Gud hater, og til å sette alle krefter inn på det som kan være til Guds ære.»

Straks en synder blir omvendt ved troen på Jesus Kristus, får han en helt ny natur. Fra den stund har han to stikk motsatte naturer. Det er den nye naturen de gamle fedrene har skildret ovenfor.

I Jesu navn vil en sann kristen «avstå fra urett» og vandre til Guds ære. De mange formaningene i Guds ord til en hellig vandring er rettet til mennesker som er født to ganger, altså slike som har fått en ny natur som av hjertet stemmer overens med Guds vilje.

Den levende Kristus-troen forandrer et menneske. Er du da blitt et nytt menneske ved troen på Kristus?

Forskjellige uttrykk for tro

Skriften bruker forskjellige uttrykk for hva det vil si å tro på Jesus. Vi skal først stanse ved ordet «kom», «komme» eller «kommer». Det møter vi overalt, både i Det gamle og Det nye testamente.

«Kom og la oss gå i rette med hverandre, sier Herren. Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø, om de er røde som skarlagen, skal de bli som den hvite ull» (Jes 1,18).

«Nå vel, alle dere som tørster, kom til vannene! Og dere som ingen penger har, kom, kjøp og et, ja kom, kjøp uten penger og uten betaling vin og melk!» (Jes 55,1).

«Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!» (Matt 11,28).

«Jesus sa til dem: Jeg er livets brød. Den som kommer til meg, skal ikke hungre. Og den som tror på meg, skal aldri noen gang tørste» (Joh 6,35).

«Alle de som Faderen gir meg, kommer til meg. Og den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut» (Joh 6,37).

På Bibelens siste blad hører vi det samme «kom»: «Og Ånden og bruden sier: Kom! Og den som hører det, la ham si: Kom! Og den som tørster, han får komme! Og den som vil, han får ta livets vann for intet!» (Åp 22,17).

Å tro på Jesus med hjertets tillit er altså å komme til ham med sine synder. Og den som forteller Jesus om sin nød, han tror.

Så kom da! Ta mot til deg og kom frimodig fram til nådestolen. Du er velkommen. På nådestolen sitter han som døde for dine synder, Jesus Kristus, din Frelser.

Den som åpner sitt forpinte hjerte og ber Herren Jesus om nåde, han tror.

Tolleren i templet trodde da han ba: «Gud, vær meg synder nådig!» Røveren på korset trodde da han ba: «Jesus, husk meg …» Den sørgende faren som skjelvende ba: «Jeg tror! Hjelp min vantro!» – han trodde også.

Slik kunne vi nevne mange som kom til Herren med en svak og skjelvende tro. De fikk hjelp, de også, fordi det de trodde på, var det rette. Troen var rettet mot Jesus, han som alene er troens opphavsmann og fullender.

Andre uttrykk for tro finner vi både i Det gamle og Det nye testamente: «tilflukt» (Sal 2,12), «villige og hører» (Jes 1,19), «Vend dere til meg» (Jes 45,22).

Hovedsaken er altså at en i sitt hjerte vender seg til Herren Jesus. Det er tro. Og den troen frelser og rettferdiggjør oss. For det er ikke troen i seg selv som er det avgjørende, men den som troen er rettet mot, nemlig Jesus.

Kvinnen som bare så vidt rørte ved klærne til Herren, ble hjulpet. Troen hennes var spe, men den var rettet mot den rette. «Kan jeg få røre, om så bare ved klærne hans, så blir jeg frisk», sa hun (Mark 5,28).

Den svakeste troen, den mest skjelvende og engstelige troen, er nok til frelse, bare den er rettet mot Jesus.

Men du skal ikke slå deg til ro med en liten og svak tro. La troen få næring ved at du bruker Ordet, så den vokser og blir sterk. Da ærer du Herren og blir en kristen som bærer frukt.

Troens vekst

I et av de tidligste brevene apostelen skrev, sier han: «Vi skylder alltid å takke Gud for dere, brødre, som rett og riktig er. For troen vokser rikt hos dere …» (2 Tess 1,3).

Slik kunne ikke Paulus skrive til alle menighetene sine. Til Korint skrev han «som til småbarn i Kristus», og til de troende i Galatia måtte han også skrive ord til rettledning, fordi de hadde stanset i veksten.

Guds mening og mål med oss troende er at vi skal vokse i tro og kjærlighet og ikke bli stående på «barnestadiet» i vår helliggjørelse.

I Scrivers «Sjeleskatt» sier forfatteren om troens vekst: «Den saliggjørende troens vesen er uten tvil en hjertelig tillit til Jesu Kristi fortjeneste. Men denne tilliten kan en tale om både i sin begynnelse og i sin fullendelse. Når et såkorn

faller i jorden, spirer det først og begynner å vise sin kraft og sitt liv i et lite, usselt strå. Siden blir det til en fullkommen og stor plante.»

Når vi leser vitnesbyrd som disse, skjønner vi at her har troen nådd langt:

«For jeg vet hvem jeg tror på, og jeg er viss på at han er mektig til å bevare det som er betrodd meg, til dagen kommer» (2 Tim 1,12).

«Hvem vil anklage Guds utvalgte? Gud er den som rettferdiggjør» (Rom 8,33).

«Herren er min hyrde, det mangler meg ingen ting» (Sal 23,1).

Det må være vår bønn i Jesu navn at også vår tro kan bli som «en fullkommen og stor plante», ikke for at vi selv skal bli æret, men til Guds og Lammets pris.

Men hvordan vokser så troen? spør du.

Hvordan får jeg tillit til en person? Jeg kan få tro på en person ved å høre om ham fra pålitelige folk. Og jo mer jeg hører om hvordan han er, at han er en tvers igjennom god og rettskaffen mann, desto mer vokser troen og tilliten.

Møter jeg så denne mannen av og til, blir inntrykket fra det jeg har hørt om ham, forsterket. Og tilliten vokser.

Men skal jeg få en urokkelig tro og tillit til denne personen, må jeg stadig være sammen med ham.

Om den frelsende Kristus-troen står det skrevet at den kommer ved at en hører evangeliet om Jesus. «Så kommer da troen av forkynnelsen som en hører, og forkynnelsen som en hører, kommer ved Kristi ord», heter det (Rom 10,17).

Den Hellige Ånd vekker oss først ved Ordet, så vi ser at vi trenger en Frelser. Så våkner lengselen etter å høre om Jesus. Og når vi hører evangeliet forkynt, fatter vi tillit til Ordet.

Men troen må få næring ved det samme ordet og ved fellesskapet med Herren Jesus i bønnen. Jo mer vi bruker Ordet og opplever hvordan det virker i livet, desto mer vokser troen på Jesus Kristus. For det er ham Ordet taler om.

De troende som er kommet lengst i å stole på Herren, er kommet dit ved å bruke Ordet og ved fellesskapet med Herren i dagliglivet. Så ber vi sammen med sangeren:

«Gjør ved din Ånd, o Herre kjær,
vi kommer deg alt mere nær,
i kjennskap, kjærlighet og tro,
til vi får evig sabbatsro.»

Prøvd tro

Noe av det som skiller den levende troen fra den døde, er at den blir prøvd, eller anfektet, som de gamle kalte det. Mange av Guds barn har opplevd de tyngste anfektelser i troslivet sitt. Ikke bare de unge og uerfarne, men kanskje særlig de mest helliggjorte og sterke Guds barn er blitt satt på prøve i troens skole.

Luther, Spurgeon, Hans Nielsen Hauge og mange andre har fortalt oss om slike mørke stunder i kristenlivet sitt. Anfektelser hører med når Gud oppdrar sine barn.

Apostelen Peter skriver til de troende som er «spredt omkring»: «… dere som ved Guds makt blir holdt oppe ved tro, til den frelse som er ferdig til å bli åpenbart i den siste tid. Derfor jubler dere av glede, selv om dere nå en liten stund,

nødvendigvis har sorg i mange slags prøvelser. Dette skjer for at deres prøvede tro, som er langt mer kostbar enn det forgjengelige gull – som jo lutres ved ild – skal finnes til lov og pris og ære ved Jesu Kristi åpenbarelse» (1 Pet 1,5–7).

Årsaken til anfektelsen kan være forsømmelser eller synd fra vår side. Også da står Gud bak og leder det slik at troen kommer sterkere og mer lutret ut av prøvelsen, rustet for kommende stormer.

Det var vantro som var årsaken til Elias trosprøve, da han lå i ørkenen og ønsket seg døden. Men Herren glemte ikke sitt dødstrette barn.

Det var vantro (og vantro er synd) som var årsaken til at disiplene var i en så trist tilstand på salen i Jerusalem, der de hadde stengt seg inne av frykt for jødene. Men Jesus kom inn til dem. «Da ble disiplene glade, da de så Herren» (Joh 20,20).

Er du i anfektelse? Er troen din i prøvens smeltedigel? Vær da stille. Lytt og vent på Herren i Ordet. Det skal lysne. Og da skal du love og prise ham som aldri før.

Det er overmåte lærerikt å se hvordan Herren hjelper sine barn når de er i mørke og anfektelse. Han leder dem inn i Ordet. Eller han lar dem få et blikk bak forhenget, så de får se den virkelige sammenhengen i evighetens lys.

Da de to Emmaus-vandrerne var kommet i mørke og tvil fordi de ikke ga akt på det som var skrevet om Jesus, «kom Jesus selv nær til dem og slo følge med dem», står det skrevet. Men de kjente ham ikke. Og han åpenbarte seg heller ikke for dem til å begynne med. I stedet ledet han dem inn i Ordet.

«Han begynte fra Moses og fra alle profetene og forklarte for dem i alle Skriftene det som er skrevet om ham.» – «Da åpnet han deres forstand, så de kunne forstå Skriftene.»

Og det hjalp. De kom ut av anfektelsens mørke. De ble glade og lykkelige. Selv vitner de: «Brant ikke vårt hjerte i oss da han talte til oss på veien og åpnet Skriftene for oss!» (Luk 24,32).

Da Asaf holdt på å gli ut av veien fordi han var nærsynt og syntes at «det gikk de ugudelige vel», mens han selv ble «plaget hele dagen», tok Herren ham inn i helligdommen. Øynene hans ble salvet. Der fikk han se alt i evighetens lys. De ugudelige «gikk under og tok ende med forferdelse».

Troen hans ble renset. Nå avlegger han dette vitnesbyrdet: «Men jeg blir alltid hos deg, du har grepet min høyre hånd» (Sal 73,23). (Les hele Salme 73.)

Er du i mørke? I Ordet skal du få lys. Bli stille. Be om Åndens lys, og vent så trøstig på Herrens time. Det skal lysne for deg om du er av sannheten.

Troens kjennetegn

Vi skal her følge en av de gamle fedrene og nevne noen sikre kjennetegn på troen og troens liv. Troen på Kristus kan rense hjertet fra «døde gjerninger», og den lar ingen synd få herske i den troendes liv (Apg 15,9).

Troen overvinner verden og frir på den måten den troende fra en gal kjærlighet til det skapte (1 Joh 5,4): «For alt det som er født av Gud, seirer over verden. Og dette er den seier som har seiret over verden: vår tro.»

En troende avlegger daglig det gamle mennesket (Ef 4,22). Hos en sann troende er det strid mellom Ånden og kjødet (Gal 5,17): «For kjødet begjærer imot Ånden, og Ånden imot kjødet. De to står hverandre imot …»

Den troende har fått «barnekårets Ånd», som gjør at han kaller Gud sin kjære Far (Rom 8,15): «Dere fikk jo ikke trelldommens ånd, så dere igjen skulle frykte. Men dere fikk barnekårets Ånd som gjør at vi roper: Abba, Far!»

Videre er Guds ord den troendes lyst og glede, og han vil gjerne lyde det. «Den som er av Gud, hører Guds ord» (Joh 8,47; se Sal 119,1–9).

For Kristi skyld tar den troende på seg kors og spott (Luk 14,27). Etter sitt nye sinn vil den troende gjerne i ydmykhet følge i Jesu spor (Matt 11,29; 1 Pet 2,21).

En troende skikker seg ikke lik verden i det onde (Rom 12,2). Men han elsker Herren Jesus over alle ting, og med ham alle mennesker, særlig de andre troende og gjenfødte (Joh 8,42; 1 Joh 3,14).

Det vil være vel anvendt tid om vi finner fram disse bibelstedene og grunner på dem, og ber om at Ånden må gi oss lys.

Troen kan være svak hos en sann kristen. Da er det vanskelig å finne de kjennetegnene som er nevnt. Men er vi gjenfødt ved Guds ord og Ånd, finnes disse virkningene av troen hos oss, selv om de er sterkere hos noen enn hos andre.

Derfor må vi hver for oss be om å vokse i tro og kjennskap til Kristus Jesus, så troens liv kan være levende og merkbart for dem som lever sammen med oss. Be om at kjærligheten til Jesus og de troende må bli sterkere. Be om at omsorgen for de uomvendte må bli større, og at det gamle mennesket stadig må være på korset, så vi ikke blir treller under det.

Be om å få nåde til å ære Gud i dagliglivet ditt, hjemme og ute.

Så skal vi prøve oss selv med disse spørsmålene: Kan jeg unnskylde synd og leve i den? Kan jeg bære hat til noe menneske? Er Jesus Kristus umistelig for meg?

Hvis jeg må fram i lyset med den minste bevisste synd, hvis jeg ikke kan leve med hat i hjertet til noe menneske, og hvis Jesus er selve livet for meg, da har jeg troen. For dette er troens viktigste og mest kjennelige virkninger: kjærligheten til Jesus og til mine medmennesker.

«La meg din nådes sanne tukt
og vise orden kjenne,
at den fra deg er utelukt
som vil seg ei omvende.
Men, Herre Jesus, vær og bli
min vei, min sannhet og mitt liv,
på troens rette bane.»

Troens glede

Bibelen taler klart om en glede som er frukten av levende Kristus-tro. Vi skal ikke bygge vår barnerett på den gleden vi kan kjenne, men vi må heller ikke overse den.

Bruden i Høysangen forteller først om hvordan hun søkte og lengtet etter å møte brudgommen, og så sier hun: «Min elskede er hvit og rød, utmerket fremfor ti tusen» (Høys 5,10).

Salmisten sier om de troendes glede: «De blir rikelig mettet av det gode i ditt hus, og av dine gleders strøm gir du dem å drikke. For hos deg er livets kilde …» (Sal 36,9–10).

Jesus sier om de troendes far: «Abraham, deres far, frydet seg til å se min dag. Og han så den og gledet seg» (Joh 8,56).

Om de første kristne står det at de «ble fylt av glede og Den Hellige Ånd» (Apg 13,52).

Vi kunne nevne mange flere ord som viser oss at troens glede er en virkelig opplevelse som Herren unner sine barn her i sorgens kår.

Legg bare merke til at det var Herren som var kilden til gleden for dem vi har sitert ovenfor. Bruden var opptatt av brudgommen, ikke av sin egen fromhet.

«… hos deg er livets kilde», sier salmisten. Kilden var ikke i hans hjerte, men i Guds hjerte, åpenbart i Kristus.

Abraham var grepet av sannheten om Kristus, slik Ånden kunne åpenbare den allerede i den gamle pakt. Derfor frydet han seg til å se «min dag».

Det er Den Hellige Ånds gjerning å fylle de troende med troens glede, så langt og så mye som det er mulig for oss å ta imot.

Vitnesbyrd om troens glede

I Johan Arndts «Sande Christendom» kan en lese dette vitnesbyrdet om troens glede: «Ved den sanne tro blir sinnet så fylt av Guds kjærlighet at det, så lenge dette varer, ikke kan tenke på annet enn på Gud. – Det en da finner og føler, er usigelig. – Her smaker sjelen hvor kjær og vennlig Herren er, og her forstår den rett hva det er å kjenne Gud og elske ham. – Denne glansen varer ikke lenge, men er vanligvis bare et glimt som raskt går over.»

Dr. Henrik Müller sier: «Selv om ingen i vår tid blir henrykt som Paulus, kan likevel en andektig sjel bli så henrykt i Gud at den glemmer seg selv og alle skapninger og bare hviler i ham. Men dette forstår ingen uten den som har opplevd det. Og den som har opplevd det, kan ikke forklare hvordan en slik himmelsk, hemmelig åpenbaring har gått for seg.»

En annen av de gamle fedrene forteller: «Da jeg hadde bedt og holdt løftene fram for Gud, ble jeg til sist så fylt av glede og hjertet mitt så løftet opp at jeg ikke kan si det. Jeg fikk se Gud med min sjels øye, forent med ham og fylt av hellig fryd og ro.»

Mange troende i dag kan sikkert vitne om lignende opplevelser, selv om de fleste av oss nok er fremmede for dem. Men vi må ikke fortvile over det, så sant vi har vår trøst i Kristus og ikke i noe i oss selv. For vi skal ikke bygge frelsen vår på troens glede, men på Jesus, som er den troen er rettet mot.

Men alle vi som tror på Jesus, skal be om å få leve et så rikt trosliv at slike herlige opplevelser kan bli våre, til Guds ære og hans rikes fremme.

Troen eller Kristus

For å hjelpe dem som er unge i troen, vil vi understreke at det er Kristus, ikke troen din, du skal være opptatt av. Blir du opptatt av hva du eier i Guds Sønn, har du både troen og Kristus.

En ung handelsbetjent kom en kveld til en eldre kristen og klaget over at nå hadde han slett ingen tro. Alt sammen var galt med ham, sa han.

«Hva vil du helst ha, troen din eller Jesus?» spurte den eldre.

«Det er selvsagt Jesus jeg vil ha», svarte den unge straks.

«Da har du Jesus!» var svaret den erfarne sjelesørgeren ga ham.

Rosenius sier om denne gale innstillingen, å være opptatt av sin tro i stedet for av Kristus: «Denne feilen er en blanding av sannhet og villfarelse. Det er sant at en med troen må gripe Kristus, men merk deg: Kristus, ikke sin egen tro.

Og når troen kreves, er det ikke for at Gud skal skjenke oss sin nådes fylde, men for at vi skal kunne ta imot den. Det er nettopp den rette troen som ikke ser på seg selv eller på troen, men på Kristus alene.»

«Så søk da alene hos Kristus din ro,
for der er du trygg for all fare!
Bli liten, bli barn, bli enfoldig og tro,
bli én blant de synderes skare
som kun vet å takke og love!»

Når vi begynner å bli opptatt av troen eller troens glede, eller av noe annet Ånden virker i hjertet, i stedet for av Kristus Jesus, må Gud ofte ta fra oss alle salige følelser.

En kjenner da alt annet enn glede og fryd. Synd, tvil, mørke og natt er det en ser. Og nå vet en ingen annen vei å gå enn å krype inn til Herren og be om lys. Men lyset kommer ikke, synes en. Det blir bare mørkere og mørkere.

En kjenner nå på kulde og sløvhet og alt annet som en i grunnen hater og avskyr. Dette er lyset som avslører slikt.

Derfor skal en ikke fortvile, men vente på at Gud på ny vil åpenbare sin kjærlighet i Ordet. Og nå blir det bare Jesus en spør etter.

Troen må renses for slagget. Gjennom slike stunder av lutring vil Den Hellige Ånd lære oss troende å ha vårt alt i Jesus, ikke i noe i oss selv.

Og når vi har lært det gjennom troens rensing, kan Herren på ny gi oss salige følelser. Men da bygger vi ikke på dem. Vi blir heller ikke opptatt av dem, men de blir en spore til et mer helt og udelt liv til Guds ære.

«Bo selv ved troen i min ånd,
at troen sterk kan blive,
og mer og mer få overhånd
og mange frukter give,
og favne deg i siste strid,
så bliver troens ende blid,
og all min jammer stilles!»

Alt man får ved tro

En av de gamle sangerne uttrykker seg slik om troens gaver:

«Alt man får ved tro,
ring og nye sko
og sitt navn i himlen skrevet!»

Guds velsignelser er gitt oss i Jesus. «Han som ikke sparte sin egen Sønn, men ga ham for oss alle, hvordan skulle han kunne annet enn å gi oss alle ting med ham?» sier apostelen (Rom 8,32).

Alle ting med Jesus! Har du Jesus, da har du syndenes forlatelse. Har du Jesus, da har du fred med Gud. I Jesus har du seieren over synd, død og djevel. I Guds Sønn har du visdom og ledelse. Og i ham har du håp om evig liv.

Alt man får ved tro.

Og Gud venter bare på at vi skal ta imot. Jo mer vi tror, desto mer ærer vi Gud. Alle hans løfter har i Jesus fått sitt ja og amen, «Gud til ære ved oss».

Vi kan ikke såre et menneske dypere enn ved ikke å tro det han sier. Vi kan heller ikke bedrøve Guds hjerte mer enn ved ikke å tro hans ord.

La oss våge spranget. La oss tro at Gud har gitt oss alt i sin Sønn.

«Grip kun til, han gjerne vil
være din med alt han eier,
med sin død og seier!»

Tror du Ordet, så har du Jesus

Har du Jesus, da har du i ham alle Guds velsignelser. Men hvordan skal jeg få Jesus? spør du. Du skal tro ordet om ham, slik du møter det i Bibelen. Les Johannesevangeliet og Romerbrevet til å begynne med.

Glem ikke at det er Jesus du skal tro, ikke følelsene dine eller hva du kan prestere.

Og ordet om Jesus har stått sin prøve i tusener av år. Evangeliet om Jesus har skapt om millioner av mennesker. Det har satt preg på nasjoner og folkeslag. Det har formet kulturen i de land der Ordet har slått rot.

Rosenius sier: «Griper du Ordet med hjertet, så har du Jesus. Så har du alt det Ordet inneholder og lover.»

Luther sier: «Én ting er å føle, noe helt annet er å tro. Derfor må du gå bort fra følelsen og rett og slett fatte Ordet med hørselen, slik det lyder. Du må skrive det inn i hjertet ditt og holde fast ved det.

– Jeg skal ikke rette meg etter følelsen, men jeg må holde fast ved at synden, døden og djevelen er overvunnet, enda jeg synes å føle at jeg er midt i syndens, dødens og helvetes vold. Slik fører troen oss stikk imot all følelse og fornuft, helt stille og tyst, gjennom synden, døden og helvete.»

«Når syndi meg skræmer og plagar mi sjel,
då ordet om Jesus meg trøystar so vel.
Mi synd er mot Jesus som gneisten mot hav,
han sloknar og søkk i det djupaste kav.»

Hverdagskristendom

Jordens salt

For de ti rettferdiges skyld ville Herren ha spart Sodoma og Gomorra (1 Mos 18,32). For Jakobs skyld ble Labans hus rikt velsignet. Laban sier selv: «Jeg er blitt varslet om at det er for din skyld at Herren har velsignet meg» (1 Mos 30,27).

For Paulus' skyld ble to hundre og syttiseks personer reddet fra undergang på en stormfull reise fra Midtøsten til Rom (Apg 27,21 ff.).

For et lite barns skyld velsignet Gud en hedensk offisers hus rikt. Den lille piken vitnet ganske enkelt for husmoren sin om det hun visste om Gud (2 Kong 5,2 ff.).

For Josefs skyld ble Potifars hus velsignet: «Fra den tid egypteren satte ham over sitt hus og over hele sin eiendom, velsignet Herren egypterens hus for Josefs skyld» (1 Mos 39,5).

Slik kunne vi regne opp en mengde pålitelige trekk fra Bibelen og historien som viser oss at den troende er jordens salt.

Tenk bare på den velsignelsen vårt folk har fått ved menn som Hans Nielsen Hauge og de mange andre som har satt så dype merker etter seg.

For hver enkelt av oss som tror på Herren, er da hovedsaken ikke å spre saltet, men å leve Kristus i det daglige livet. På den måten er vi jordens salt og er «en pryd for Guds, vår frelsers lære» (Tit 2,10).

Lev som en troende på kjøkkenet og i dagligstua, i forretningen, på kontoret og i skolestua, så vel som på talerstolen og i forsamlingen.

Vi er jordens salt så lenge vi er i Kristus og lar hans Hellige Ånd lede oss i det vi gjør. Derfor blir vår hovedoppgave å bli i Jesus. «For uten meg kan dere intet gjøre», sier Herren til oss i dag som før (Joh 15,5).

Virke sådan i det stille,
det var det jeg gjerne ville.

Et ord til foreldre

Da jeg var barn, og senere også, så jeg i mange hjem noen skriftord som hang på et passende sted i stua, synlig for alle. Samlingen ble kalt «Hustavlen». Der stod ord til foreldre, barn, tjenere og andre.

Det ville sikkert være godt om mange hjem fikk en slik hustavle også i dag.

Vi skal nå ta fram noen av disse ordene. Først noen ord til foreldre:

«Den som sparer sitt ris, hater sin sønn. Men den som elsker ham, tukter ham tidlig» (Ordsp 13,24).

«Dere fedre: Gjør ikke barna deres bitre, slik at de mister motet» (Kol 3,21).

Disse to ordene viser oss den gylne middelveien. Ikke for streng – men heller ikke for slapp. Bruk riset, men på rett måte – i visdom og kjærlighet.

Rosenius sier: «En må nøye skille mellom det som bare kommer av svakhet og ubetenksomhet, og det som virkelig er ulydighet, ondskap og løgn. Det første må en overse tusen ganger og bare påtale mildt. Det siste må en prøve å komme til livs med målbevisst tukt og formaning.

Særlig er løgnen et fryktelig ormeyngel, som fører en hel rekke andre synder med seg og forderver hele menneskets vesen.»

Det viktigste er at vi som foreldre innprenter barna våre Guds ord fra de er små: «Du skal innprente dem i dine barn. Du skal tale om dem når du sitter i ditt hus» (5 Mos 6,7).

Dernest må vi selv leve etter Guds ord og med eksemplet vårt vise veien vi ønsker at barna skal gå.

Leder du barna til Herren?

Den verdenskjente evangelisten D. L. Moody forteller gripende om noe som hendte i et hjem der han var kjent. Da faren kom hjem en dag, satt moren og gråt.

«Gutten vår dør. Han er verre i dag. Du må gå inn og se til ham.»

Faren gikk inn i sykerommet. Han la hånden sin på guttens panne. Det var tydelig at døden var i anmarsj.

«Vet du at du skal dø, gutten min?» sa faren så varsomt han kunne.

«Skal jeg? Er dette å dø? Tror du virkelig at jeg skal dø?»

«Ja, barnet mitt, du har ikke lang tid igjen her på jorden.»

«Skal jeg få være sammen med Jesus i kveld?»

«Ja, så snart du er hjemme hos din Frelser.»

Da vendte gutten seg og så på foreldrene sine med strålende øyne: «Dere skal ikke gråte. For når jeg kommer hjem til himmelen, vil jeg gå like til Jesus og fortelle ham at dere har ledet meg til ham.»

Kan barna dine si det samme?

Har du selv lært å kjenne den Herre og Frelser som du hørte om som barn på skolen? Er historiens Jesus blitt opplevelsens Jesus for deg? Hvis ikke, kan du ikke lede barna dine til ham. Men en dag skal du avlegge regnskap for den levende Gud.

Tenk om det skal lyde fra ditt barns munn: «Far, du lærte meg aldri å be. Mor, du fortalte meg aldri om Jesus.»

Eller tenk om barna dine en dag skal si til deg: «Far og mor, dere lærte meg om Jesus og ba meg be til ham, men jeg så aldri at dere gjorde det. Derfor sluttet jeg med det.»

Å, for et ansvar vi har, vi som har fått disse klenodiene betrodd! Måtte vi selv lære Herren å kjenne og så prøve å lede barna våre den samme veien!

Et ord til barna

Ordene vi nå skal høre fra Bibelen, er rettet til alle barn, ikke bare de minste, men også de største og de voksne som ennå har far eller mor i live.

«Dere barn: Vær lydige mot deres foreldre i alle ting, for det er til behag for Herren» (Kol 3,20).

«Hedre din far og din mor! Det er det første av budene som det er knyttet løfte til – for at det må gå deg godt» (Ef 6,2–3).

I de mange årene jeg har reist omkring i vårt eget og andre land, har jeg lagt merke til at visse ord i Bibelen oppfylles for øynene våre.

Et av dem er løftet i det fjerde budet om velsignelse over dem som ærer og hedrer far og mor. Det går dem godt her i livet, selv om de ikke er personlige kristne. Gud holder sitt ord. Vær viss på det.

Er du snill og lydig hjemme, skal Gud lønne deg rikelig for det. Men er du ulydig og uvøren mot foreldrene dine, går det galt før eller siden.

Men Bibelen har også et alvorlig ord om dette, og det skal vi merke oss: «Forbannet være den som forakter sin far eller sin mor!» (5 Mos 27,16). Det ordet er like sant som de ordene vi nevnte først.

Også dette ordet har jeg sett oppfylt på dem som har foraktet far eller mor.

En forfatter sier: «Stille og uten bråk er det noe som viser seg i menneskenes skjebne. Ofte synes det å forsvinne, men plutselig lyser det fram igjen. Det er ikke menneskelig og jordisk. Hver og en aner at det er noe guddommelig. Det er foreldrenes velsignelse.»

Hedre din far –

Mor har sin dag. Men dette med «morsdag» er nå ikke bare av det gode. Hos mange barn blir det den eneste dagen hun får. Den ene dagen skal bøte på de mange dagene da mor ble såret.

Hun skal ha ikke bare én, men tre hundre og sekstifem dager i året. Alle dager skal hun hedres. Hun er det verdt. Dette om å hedre far og mor er det første budet med løfte.

Men far da! Han som også sliter for barna fra de er små. Han som ofte ofrer både helse og hvile for at barna skal få det de trenger, både for kroppen og forstanden. Skal ikke han også hedres?

En av våre kristne diktere gir uttrykk for de følelsene barnet har når far er borte:

Din dag er omme, lukket er ditt øye,
din strid er kjempet ut, din sol gått ned,
din fot får hvile etter veiens møye,
din søvn er trygg og god i gravens fred.

Du gav oss alt og intet krevet,
vår lykke ennå deg på hjertet lå.
Din stille bønn som i ditt øye bevet
om kjærlighetens lønn, vi neppe så.

Nå er du borte, lukket er ditt øye –
ditt barn er ene med sin sorg og ve.

Dog tror jeg visst, fra himlens lyse høye
du ser dets smerte og dets angers ve.

Husk det, du som ennå har far i live: Han skal hedres. Det er Guds klare bud til alle barn, enten de er små eller voksne.

Lett byrdene hans. La ham skjønne at du er glad i ham. Si et vennlig ord av og til. Det gjør så godt.

Få ting i livet gjør far så glad som en oppmuntring fra barna, i en eller annen form – ikke minst fra de voksne barna.

«Hedre din far.» Gjør det nå mens han lever. Gjør det i dag.

Et ord til tjenere

Luther er vel den som har sagt de sterkeste ordene om hvor herlig det er å tjene. Han sier at den troende husmoren eller hushjelpen som skurer og steller huset i Jesu navn, tjener Herren Kristus like sikkert som doktor Martin Luther på talerstolen.

«Kunne de tro dette», sier han videre, «så kunne en fattig tjenestepike glede seg i hjertet og si: Jeg koker, steller og vasker. Hvem har befalt meg det? Min husmor. Hvem har gitt henne den makten over meg? Gud. Å, så må det være sant at jeg ikke bare tjener dem, men Gud i himmelen, og at Gud har behag i det. Da er jeg jo like salig som om jeg skulle stelle for Gud selv!»

I Ordet heter det til tjenere: «Dere tjenere: Vær lydige mot deres jordiske herrer i alle ting, ikke med øyentjeneste for å gjøre mennesker til lags, men av et oppriktig hjerte, i ærefrykt for Herren. Det dere gjør, gjør det av hjertet, som for Herren og ikke for mennesker. For dere vet at dere skal få arven til vederlag av Herren. Tjen Herren Kristus!» (Kol 3,22–24).

Rosenius sier: «Vil du gjerne gjøre noe for Kristus, men synes at du ikke får tid og anledning på grunn av arbeidet ditt, skal du vite at du nettopp i tjenesten din gjør de aller beste gjerningene. For du tjener Herren Kristus.

Det er mer tvilsomt at en predikant, misjonær eller fyrste gjør det som behager Gud, enn at en tro tjenestegutt eller hushjelp gjør det. For de førstes plikter er så mye vanskeligere å oppfylle.»

Mange er ført til Kristus av tjenerne sine. Gud velsigne dere! Dere når inn til mennesker som kanskje ingen predikant kan nå.

Arbeidsgivere, hør her!

Vi har sett at Gud i «Hustavlen» har bestemte formaninger til foreldre, barn og tjenere.

Men der står også alvorlige ord til arbeidsgivere. Vi skal nevne noen av dem. De gjelder i dag som da Herren gav dem.

«Dere herrer: Gjør det som rett og rimelig er mot deres tjenere, for dere vet at også dere har en herre i himlene» (Kol 4,1).

«Gud tar jo ikke parti for fyrster og akter ikke en rik høyere enn en fattig. De er jo alle hans henders verk» (Job 34,19).

Når det gjelder vårt forhold til nesten, er Guds ord klart og tydelig: «Du skal elske din neste som deg selv» (Matt 22,39).

«Du skal behandle arbeiderne og tjenerne dine slik du ville at dine egne barn skulle bli behandlet, eller slik du selv ville ønske å ha det om du var tjener», sier en forfatter. «Du må gi redelig lønn, være rimelig i det du krever, og overbærende med feilene deres», sier han videre.

I Jakobs brev står det et forferdelig alvorsord til arbeidsgivere som bare ser på sitt eget og ikke tenker på hvordan arbeiderne deres har det:

«Rikdommen deres er råtnet, og klærne deres er blitt møllspiste. Deres gull og sølv er rustet bort, og rusten på det skal bli et vitnesbyrd mot dere, og den skal fortære deres kjød som ild. Dere har samlet skatter i de siste dager! Se, lønnen dere har holdt tilbake fra arbeiderne som har skåret åkrene deres, roper høyt, og ropene fra høstfolkene er nådd fram til Herren Sebaots ører» (Jak 5,2–4).

Vi ser at Gud tar budene og forskriftene sine alvorlig. De er ikke å spøke med.

Vi gjør vel i å akte på Guds ord både til arbeidere og arbeidsgivere. Det ville bli helt andre forhold i samfunnet om vi alle gjorde det.

Hvordan bygges hjemmet?

Luther gav dette rådet til unge som skulle til å bygge sitt eget hjem: «Kjære sønn, vær slik mot hustruen din at hun er inderlig bedrøvet når du går fra henne, men glad og lykkelig når du kommer igjen. Kjære datter, oppfør deg slik mot mannen din at hjertet hans jubler hver gang han på hjemveien får et glimt av huset sitt.»

En ung brud fikk brudgommen til å love at de hver dag skulle be Fadervår sammen. De holdt løftet sitt. Hadde de vært uenige, kom kvelden da de skulle be sammen. De rakte hverandre hånden, og alt var glemt og tilgitt.

Da presten Valerius Herberger, som ble kalt «den lille Luther», skulle ha bryllup, spurte han sin gudfryktige mor til råds om hvem han skulle innby. Han fikk til svar: «Skriv Herren Jesus først på listen.» Han gjorde det, og ekteskapet hans ble lykkelig.

Da hustruen hans, Anna, døde, ble det sagt om henne: «Hun var en gudfryktig Hanna, en flittig og helhjertet Susanna, en ydmyk Rakel, en barmhjertig Tabita, en tålmodig Maria, en Sara som var kjærlig mot sin mann i trettisju år, og en Salome som var trofast mot sine to sønner.»

Blant de mange lyse minnene fra reiselivet mitt er de kristne hjemmene jeg har gjestet.

Far og mor ble hedret. De unge ble møtt med visdom, takt og kjærlighet, og tonen var ekte menneskelig – gjennomtrengt av Kristi sinn og Ånd. En kjente seg «hjemme». En kunne både le og gråte. Spøk og hellig alvor var like naturlig.

Hvordan bygges slike hjem? Jeg svarer kort: på kne.

Ved Jesu Kristi føtter får den ydmyke nåde til selvfornektelse og til å tjene de andre. Og der det tjenende sinnet «hersker», der bygges kristne hjem. Der er et lite stykke av himmelen på jorden.

Ungdom og karakterdanning

Farlig kameratskap

I Æsops fabel om musen og frosken heter det i korte trekk:

«I en tung stund ble en mus kjent med en frosk, og de gav seg ut på vandring sammen. Frosken lot som om den var svært hengiven og ville beskytte følgesvennen sin mot alt vondt. Den bandt musens ene forbein til sitt ene bakbein, og slik tilbakela de et stykke vei på landjorden.

De kom snart til et vann, der frosken bad musen være ved godt mot og begynte å svømme over. Da de knapt var kommet midtveis, dukket frosken plutselig til bunns og dro den ulykkelige musen med seg.»

Jeg kjenner så mange lignende tilfeller fra menneskelivet. Tusener av unge er blitt forført av kamerater som gav seg ut for å være vennene deres.

Så lenge de hadde penger og andre fordeler som den farlige kameraten kunne nyte godt av, gikk det noenlunde. Men en dag gikk de «til bunns».

Den unge og uerfarne ble dratt med ned i dragsuget. For den andre var det et vant miljø. Han «klarte» seg. Men den stakkaren som ennå hadde noe igjen av en våken samvittighet, han led skipbrudd.

Unge venn! Pass deg for kamerater som ikke respekterer de moralske lovene i menneskelivet, og enda mindre Guds bud og hans hellige ord. Gå ikke på akkord med samvittigheten din. Det er snarveien til moralsk nederlag.

Vær forsiktig med hvem du velger til kamerater gjennom ungdomsårene.

La Jesus Kristus få hjertet ditt, så vil han også styre livet ditt. Da blir du bevart fra sumpen. Men ikke bare det: Personligheten din blir renset, og evnene dine blir brukt til Guds ære og til gagn for medmenneskene dine.

Hold deg ren!

Målet for en mann må være at han kan si til henne som skal bli hustruen hans: Du er den første!

Å være streng mot seg selv fra unge år er med og bygger en sterk karakter.

Den kjente danske psykiateren, overlege dr. med. Schou, påviser ut fra juridiske, kristelige, etiske, karaktermessige og ekteskapelige grunner at en bør leve et rent og tuktig liv, og at kjønnslig samliv utenfor ekteskapet er utillatelig.

Han sier blant annet: «Ekteskapet er en borgerlig institusjon, fastsatt i ekteskapsloven, som skal sikre barna et hjem og gi ektefellene gjensidige økonomiske rettigheter. Loven forutsetter at ingen blir gravid før i ekteskapet.

– Ekteskapet er en kristelig institusjon, for Jesus sier blant annet at mannen skal forlate sine foreldre og holde seg til sin hustru, og de to skal bli ett kjød. I det gamle budet «Du skal ikke drive hor» ligger det at seksuelt samliv utenfor ekteskapet er synd.[1]

– Seksualliv før ekteskapet er skadelig for nervesystemet, særlig hos kvinnene, fordi det må foregå i lønndom og fører til løgn og forstillelse, samtidig som kvinnen går i angst for å bli gravid og for å miste mannen. Det finnes mange eksempler på dette fra praksisen til en nervelege.

– Karakteren styrkes ved avholdenhet før ekteskapet (avholdenhet fra sanselige nytelser). Det er aldri bevist at avholdenhet er skadelig for normale menn og kvinner. Derimot viser erfaringen at avholdenheten, som hos mannen ofte er forbundet med kamp, virker utviklende på personligheten og hos begge kjønn kan omsettes i høyere mål.» Så langt overlegen.

Hjemmet er ryggraden i samfunnet.

Kjære unge venn, ditt mål bør være å bygge et kristent hjem sammen med den du har kjær. Be Gud om nåde til å leve et rent ungdomsliv, så du kan nå dette målet.

Plukk ikke blomsten for tidlig!

I den private sjelesorgen møter vi så mange unge som har mistet selvrespekten fordi de har handlet mot sin overbevisning når det gjaldt seksuallivet. I stedet for å vente til de møtte den de etter Guds plan skulle leve livet sammen med, stykket de seg opp til så mange.

En av våre prester skriver: «Men nettopp fordi kjærligheten mellom mann og kvinne er en så total følelse som omfatter hele livet, vet kirken at den bare kan trives i et ekteskap. Bare der finnes den personlige forpliktelsen og den gjensidige samhørigheten som kan gi kjærlighetens frø gode vekstvilkår.

Men det er ikke mer livsfiendtlig å spare kjærligheten til ekteskapet enn det er å kaste såkornet i åkeren og ikke på asfalten. I begge tilfeller er det omsorgen for gode vekstvilkår som er det avgjørende.

Men når ekteskapet er kjernepunktet i den kristne kjønnsmoralen, sier det seg selv at det må kreves avholdenhet før og utenfor ekteskapet. Både prøvekjøringen med den ene etter den andre og de løse forbindelsene dreper selve evnen til trofast kjærlighet.

For kjærligheten er ikke en villbusk som en finner langs grøftekanten, men et tre som bare vil trives innenfor ekteskapets hage. Bare der kan det vokse, bare der kan det bære frukt.»

Som vi har sett, viser både legen og det praktiske livet at avholdenhet også på dette området er så langt fra skadelig at den tvert imot styrker karakteren og gjør en skikket til å møte de stormene livet kan by på.

Derfor, kjære unge: Plukk ikke blomsten for tidlig!

Ungdom og karakterdanning

Hvordan bygges en sterk karakter?

[1] NB: «Du skal ikke bryte ekteskapet» (2 Mos 20,14).

Det er forskjell på karakter og temperament. Med temperament tenker vi på det medfødte naturdraget hos den enkelte. Med karakter mener vi det et menneske blir til, uansett temperament, og som han selv er ansvarlig for.

En har sagt så treffende: «Så en tanke, høst en handling. Så en handling, høst en vane. Så en vane, høst en karakter.»

La oss nevne noe av det som fra unge år er med og bygger en sterk karakter.

Det første er å legge vekt på å være ærlig og sannferdig, i småting så vel som i større ting. Vi får tillit og tiltro til en person vi vet er ærlig og sannferdig, selv om han ellers har sine feil.

Om Fredrik den store er det fortalt at han fra et av felttogene sine sendte denne meldingen hjem til regjeringen: «Tapt et stort slag, og det var min feil!»

Professor Odland, en av Nordens største teologer, fikk en dag vite at han hadde gjort urett mot en av elevene sine. Han takket for opplysningen. I den første skoletimen etterpå gikk han bort til eleven og bad ham om tilgivelse, så hele klassen hørte det.

Slikt vitner om en stor mann med en sterk karakter. Men det vitner også om at han fra unge år hadde lagt vekt på ærlighet.

Luther sier at det ikke er rett å handle mot samvittigheten. Gjør vi noe som samvittigheten sier er galt, bryter det ned karakteren vår. Småfusk og småløgner har undergravd karakteren til mang en ungdom.

Gode råd til de unge

En av Amerikas kjente menn fra frihetskampens dager er presten Henry Ward Beecher. Det var søsteren hans, Harriet Beecher Stowe, som skrev «Onkel Toms hytte». Han gir unge disse rådene, som han skrev til sønnen sin:

1. Stift aldri gjeld. Sky gjeld som din verste fiende. Gjør det til en grunnregel: kontant eller ingenting.

2. Lov ikke for mye. Men hold til gjengjeld også det minste løftet. Den som vil holde løftene sine, tør ikke gi mange.

3. Vær overmåte omhyggelig i all din ferd.

4. Arbeider du for andre, så glem deg selv og søk deres beste. Gjør deg uunnværlig for arbeidsgiverne dine ved flid, troskap og rettskaffenhet.

5. Strekk deg etter høyere idealer enn noen setter for deg. Krev mer av deg selv enn noen venter av deg. Unnskyld deg aldri. Har du gjort en feil, så innrøm den. Vær streng mot deg selv, men mild mot andre.

Den siste setningen vil vi særlig peke på når det gjelder å bygge opp en sterk karakter. Vær streng mot deg selv. Vær ikke slave av lystene dine.

Vi kjenner menn, alminnelige verdslige menn, som er kommet langt i selvtukt og selvfornektelse for å herde seg mot tidens utglidning. De vil ikke smake alkohol eller ødelegge lungene sine med sigarettrøyking, om du så betalte dem for det. Slike karer står det respekt av.

En kjent person ble tilbudt 7000 kroner for å skrive navnet sitt under en reklame for en vare som skadet folkehelsen. Han sa nei.

Vær nøye i småting

Den siden av sannheten som vi peker på i disse artiklene, gjelder ikke bare kristenlivet og de kristne. Sannheten om karakterdanning gjelder hele menneskelivet. Det ville være godt for alle, kristne som ikke-kristne, å legge vekt på å bygge opp en god karakter.

Å være nøyaktig i småting er av stor verdi. Livet er en eneste rekke av dagligdagse småting. Den som ikke øver seg i å være nøye i småting, blir en slurv.

«Den som er tro i smått, er også tro i stort», sier Guds ord (Luk 16,10). «Du har vært tro over lite, jeg vil sette deg over meget», heter det videre (Matt 25,21).

På skoler for barn og ungdom legger lærerne særlig merke til om eleven er nøye i småting. Å holde skolens ordensregler nøye er med og bygger opp en sterk karakter. Det skal eleven ikke gjøre for å tekkes læreren, men først og fremst for sin egen del.

Det en virkelig pedagog legger mest vekt på, er elevens karakter i oppførsel, flid og orden. Store evner og anlegg kan ikke veie opp for en dårlig karakter.

Høflighet er en pryd som kler en ungdom godt. Det er fint å se en ung mann reise seg og gi plassen sin til eldre folk, eller på annen måte vise god takt.

På Bromma gymnas i Sverige tok elevene initiativet til en høflighetskampanje under mottoet: «Ingen er så bra at han ikke kan bli bedre.» Kampanjen skulle gjelde både lærere og elever, og målet var et bedre forhold mellom dem.

Overalt i klasserommene kunne en lese formaninger til å være høflig: «Vis din samarbeidsvilje ved god oppførsel mot lærerne!» «Morgenandaktene er gudstjenester i det små – møt derfor ordentlig opp!» «Oppfør deg slik at skolen din har ære av deg!» Og så videre.

Til troende unge heter det i Guds ord: «La ingen forakte deg for din ungdoms skyld, men vær et forbilde for de troende i tale, i ferd, i kjærlighet, i tro, i renhet!» (1 Tim 4,12).

Hold ord!

Alle som har satt dype merker etter seg på det moralske området, har dette til felles: Fra unge år hadde de vent seg til å holde ord.

En av pionerene i den lutherske kirken i Amerika og Canada var pastor Bersvend Andersen. Jeg stod ved graven hans i en liten by i Alberta i Canada, mens en slektning fortalte dette trekket om ham.

Han ble 90 år og var i tjeneste nesten like til det siste. På syttiårsdagen ville menigheten lage til en fest for presten sin. Men det skulle være en overraskelse. Han skulle ikke vite det før i siste øyeblikk. Kirken var pyntet, og alt var gjort i stand.

Så gikk en av menighetens eldste og bad ham komme ned i kirken. Det var noen som ville treffe ham. «Nei», sa han, «jeg har lovet å besøke en syk ute på prærien, og jeg må gå.»

Da måtte mannen fortelle hva det gjaldt, og at alt var pyntet og gjort i stand for ham. Han takket for vennligheten, men sa bestemt at han ikke kunne komme, for han hadde lovet å besøke den syke som lå og ventet på ham.

Han måtte kjøre flere engelske mil med hesten sin for å nå fram, og han kom ikke tilbake før over midnatt. Han ofret festen for å holde ord til en fattig syk mann langt ute på prærien.

Slike står det respekt av. Og slike får en tillit til.

Å venne seg til å holde ord fra unge år er med og bygger en sterk karakter. Få ting bryter så mye ned som å svikte et løfte.

«Hvordan kan en nedbrutt karakter reises opp igjen?» spør sikkert en og annen. Svaret er at bare den himmelske lege kan hjelpe. Virkelig og varig hjelp får en ved først å omvende seg og ta imot full syndenes forlatelse, og så ta fatt på ny i Guds kraft.

Mist ikke motet. Herren sier: «Jeg vil igjen ta meg av deg» (Jes 1,25).

Hvor er grensene?

To jenter gikk sammen og snakket om geografileksen. Den ene av dem hadde vært doven og hadde slurvet med lesingen. Hun ville ha hjelp av den andre.

«Hvordan var det nå med de grensene vi skulle kunne?» spurte hun.

«Du må ikke spørre meg om grensene – det må du lese om i boka!» svarte venninnen.

Vi synes alle at det var et klokt og riktig svar.

Mange spør hverandre i dag hvor grensen går mellom verden og Guds folk. Men det skal ingen av oss gjøre. Det skal vi «lese om i boka». Guds ord gir klare og greie svar på det.

For det første sier «boka» at en kristen skal være og vandre «i Kristus Jesus» – holde seg nær til Herren og pleie det fortrolige samfunnet med ham. Da får vi de nødvendige vinkene når det trengs.

Vi skal ikke spørre hvor langt ut mot grensen vi kan gå, men hvor langt vi kan komme i inderlig «kjennskap, kjærlighet og tro» til vår Herre og Frelser.

Bibelen er ingen formularbok. Men den gir oss grunnlinjene – prinsippene for et liv til Guds ære og til gagn for medmenneskene våre. Vi nevner noen av disse ordene:

«Likesom dere altså tok imot Kristus Jesus som Herren, så vandre i ham» (Kol 2,6).

«Se bare til at dere lever et liv som er Kristi evangelium verdig» (Fil 1,27).

«Skikk dere ikke lik denne verden, men bli forvandlet ved at deres sinn fornyes, så dere kan dømme om hva som er Guds vilje» (Rom 12,2).

«Og alt dere gjør, i ord eller gjerning, gjør det alt i Herren Jesu navn, med takk til Gud Fader ved ham!» (Kol 3,17).

John Wesleys mor skrev til sønnen mens han var student: «Du spør meg hvordan du skal få vite om en såkalt fornøyelse er synd eller ikke synd for deg. Her er mitt svar: Alt som gjør samvittigheten din mindre fintfølende, gjør følelsen av Guds nærhet uklar, svekker kjærligheten til åndelige ting og øker selvlivets makt over ånden – alt dette er synd for deg.»

De kristne og kulturen

Til alle tider truer særlig to farer kristenlivet i større eller mindre grad: verdsliggjøring og isolasjon – klosterveien eller veien der saltet har mistet sin kraft.

For noen kristne er det om å gjøre at saltet ikke «ligger i bingen», men blir spredt utover, så vidt som mulig. For andre er det mer om å gjøre at saltet ikke mister sin kraft. Den første retningen er «bredsporet». Den andre er den forsiktige, som med rette eller urette blir kalt kulturfiendtlig og sneversynt.

Det er ikke minst med tanke på ungdommen vår at jeg skriver, særlig skoleungdommen, som har mindre anledning til å følge med i kulturdebatten i dag. Jeg kommer til å sitere flere kjente menn, menn som kristenfolket har stor tillit til.

Hva vi mener med kultur

«Kultur er et latinsk ord som betyr bearbeiding og dyrking av jord. Videre brukes det om oppdragelse, utdannelse og foredling. Også i dag taler vi om jordbrukets kultur, men dette er bare en spesiell gren av kulturen. Brukt alene betyr ordet kultur i dag hele menneskets livsform og framgang.

Kulturen omfatter: for det første menneskets arbeid med den naturen det lever i og av, for det andre menneskets arbeid med seg selv etter sitt naturlige og åndelige innhold, og for det tredje resultatet av det arbeidet som er nevnt under det første og det andre.» Generalsekretær Amdahl.

«Det har etter hvert dannet seg en innsnevret og skjev oppfatning av kultur og kulturliv», sier professor Hallesby. Og han fortsetter: «En mener at kulturoppgaver er vitenskap, kunst, litteratur, musikk, teater og kino. Ja vel, på kulturens åker vokser mange planter, også de nevnte prydplantene.

Men vi må ikke glemme nyttevekstene: jordbruk, skogbruk, hagebruk, fiske, håndverk, industri, handel, sjøfart, husmoryrket, barneoppdragelse i hjem og skole, pleie av gamle, syke, sinnslidende og psykisk utviklingshemmede, og mye mer. Alt dette er kulturarbeid.

Ja, vi må si: Dette er kulturens nødvendighetsartikler, den uunnværlige forutsetningen for at kulturens luksusartikler kan bli til.»

De kristnes forhold til kulturens «nytteplanter»

Naturlig nok stiller alle kristne seg positivt til den delen av kulturen som her er kalt kulturens nødvendighetsartikler. Vi slutter oss helt til det professoren sier videre:

«Med dette synet på kulturarbeid går den troende rolig og frimodig til sin daglige dont, viss på at han utfører sin lille del av det store, felles menneskelige kulturarbeidet. Og han ønsker å forene kristendom og kulturarbeid slik de gamle haugianerne gjorde: ved helhjertet hverdagskristendom.

Med det mener vi tre ting: for det første resolutt å forsake alt som svekker sjelens fortrolige omgang med Gud, for det andre å vinne menneskene for Gud ved godhet i det daglige, og for det tredje samvittighetsfullt å utføre det arbeidet vi har fått av Gud, til ære for ham og til gagn for det samfunnet vi er medarbeidere i …»

Det vanlige kristensynet har forandret seg

De senere årene har det vanlige kristensynet på forskjellige ting merkbart forandret seg. Det som var synd for de fleste for seksti–sytti år siden, ser mange helt annerledes på i dag.

Kirkehistorikeren, soknеprest Ivar Welle, skriver blant annet dette i sin kirkehistorie: «Generelt kan en si at mens det norske kristenfolket holder fast ved pietismens prinsipp, har det gammelpietistiske synet i praksis gitt plass til et videre syn på det menneskelige, og kristenlivet er blitt humanisert.

Dette har strømmet inn gjennom utallige tilløp – skolen, litteraturen, pressen, politikken, samvær med kulturmennesker i inn- og utland, og ikke minst de internasjonale kristelige foreningene. Utviklingen har uten tvil gitt oss mye verdifullt. Men faren er at den kan gjøre de kristne verdslige.

Det er vel og bra at de kristnes salt blir spredt i samfunnet, men det hjelper ikke hvis saltet mister sin kraft. Og det må vel sies at vi nå savner og lengter etter kristne som i full forsakelse og hengivelse viser at de forakter verdens trøst.

Likevel har vi uten tvil mange slike enkeltmennesker, og ikke så få oppofrende troende er blitt så kjent at de kan nevnes i kirkehistorien.»

I det følgende vil vi særlig se nærmere på spørsmålet om forholdet til kulturens «luksusvekster» og «giftvekster». Her skiller de kulturåpne lag med dem som er mer skeptiske. Vi tenker da særlig på forholdet til kino og teater.

Filmen er en Guds gave, som all annen kunst og alle andre oppfinnelser. Den er i seg selv nøytral. Den kan misbrukes til å bryte ned moralen, og den kan brukes i det godes tjeneste. Det skal jeg komme mer inn på.

I den forholdsvis korte tiden filmen har eksistert, har den hatt en rivende utvikling. Edisons titteskap var vel det første forsøket. Siden er filmen tatt i bruk i skolen, i nyhets- og propagandatjeneste, som hjelp for vitenskapen og til underholdning for massene i nesten alle land.

Bare i Oslo går over tre millioner på kino hvert år. Og i Amerika er kinobesøket omkring 150 millioner i uken.

Filmen har en veldig virkning på sinnene, sikkert større enn både romanen og teatret. Den er med på å prege personlighetslivet, særlig hos barn og unge.

Filmen i det ondes tjeneste

Her vil jeg ta fram noen uttalelser av kjente menn og av «spesialister» på dette området. De har noe å si oss alle, og vi gjør vel i å merke oss det.

Cand.philol. Reidar Myhre skriver blant annet i en kronikk: «De innvendingene vi kan reise mot filmen fra et samfunnsmessig synspunkt, er særlig av moralsk og sosial art.

For det første går det gjennom mange filmer en grunntone av klissen erotikk som har lite eller ingenting med kjærlighet å gjøre. Løse og uforpliktende forbindelser blir fremstilt i et sympatisk lys …

For det andre fører filmen ofte til at en kommer i et skjevt forhold til virkeligheten. På kino ferdes en i luksus og eleganse, den fattige piken får millionæren, og alt ender i herlighet og glede. Resultatet blir ofte at en hengir seg til usunn dagdrømming og mister drivkraften og lysten til å bli et nyttig samfunnsmenneske …

På skolen om formiddagen lærer de om ærlighet, trofasthet, arbeidsomhet og nøysomhet. Om ettermiddagen får de på kino anskuelsesundervisning i flørt, lettferdighet og luksusdyrking. Det er ikke rart at alt dette går temmelig i surr for de unge.»

Mange filmer forråer og lager forbrytere

Nic Hoel har gjort undersøkelser i Oslo som viser at film har gitt støtet til at barn har begått tyverier og andre forbrytelser, og at piker har fått det første puffet til seksuelle utskeielser.

Undersøkelser som er gjort i utlandet, peker i samme retning. En hel del skolebarn sa at filmen ga dem lyst til å gjøre spennende ting. 45 % av de unge forbryterne i en anstalt for gutter sa at de hadde fått ideen på kino. Der lærte de å stjele.

I Danmark drepte en gutt en gammel kvinne på en bestialsk måte. Ideen hadde han fått på kino, av filmer som «Den drepende hånd» og lignende.

En svensk filmsensor skrev: «Fire femtedeler av alle de sensurerte filmene holder seg til disse tre emnene: ekteskapsbrudd, løssluppen erotikk i det intime sirkus-, varieté- og nattlivet, og detektivhistorier. Alle tre typene er spekket med grove forbrytelser av alle slag, av og til godt utført, og framfor alt med selvmord.»

«25 dommere i Belgia har etter en undersøkelse erklært at hos 39,6 % av guttene og 77,5 % av pikene var det kinoene som hadde ført til forbrytelsen. Går det virkelig an, etter det vi vet om kinovesenet slik det har vært de siste 15–20 årene, å si at det hører til adiafora – mellomtingene? Må vi ikke si at det uten tvil hører til minussiden i kampen for det gode, for kristen moral og kristen tro?» skriver generalsekretær Hallen.

Uttalelser om scenen

I en artikkel viser generalsekretær Ernst Hallen til David Hedegård, som har samlet noen uttalelser om scenen.

Den engelske teatersjefen A. M. Palmer sier: «De emnene som blir behandlet på teatrene, er nå som alltid menneskenes lidenskaper: æresyke som fører til mord, begjær som fører til ekteskapsbrudd og så videre.»

Clement Scott, som i mange år var teaterkritiker i den store engelske avisen Daily Telegraph, sier i et intervju: «Det finnes ikke noe dårligere sted på jorden for karakterdanning enn teatret.» Han siterer flere, men vi nevner bare disse to fra artikkelen.

Cand.philol. Ingard Hauge sier: «Teater er vel mer et ledd i fornøyelseslivet enn en talerstol for de store dikterne.»

Dikteren Matias Orheim sa en gang i en samtale vi hadde om skuespill: «Det beste som kan sies om et skuespill som i seg selv ikke er dårlig, er at livet blir spilt i stedet for levd.»

Religiøse skuespill

Oppføringen av de såkalte religiøse skuespillene har såret mange kristne, selv om framstående menn på det åndelige området har anbefalt dem. Jeg tenker for eksempel på «Guds grønne enger».

Og det er så visst ikke bare det vanlige kristenfolket som har reagert sterkt mot oppføringen. Soknepresten Carl Torp skrev blant annet i Vårt Land etter at han hadde sett stykket: «Det fantes selvsagt ikke noe som helst åndelig alvor under hele oppføringen, ingen grepethet eller rørthet.

«Guds grønne enger» er simpel, gudsbespottelig revy. Det mennesket som lever i åndelig forbindelse med Jesus Kristus og ser på alt med kristne øyne, må bli forferdet og lide ved et slikt kompleks av synd og vanhellighet som «Guds grønne enger».»

Åtti prester, flere av dem landskjente navn, skrev under en protest der det blant annet heter:

«Undertegnede prester i Oslo og omegn ønsker å uttale at vi deler den oppfatningen som hindret stykket i å bli oppført i 1934. Den hellige Guds navn skal ikke trekkes ned ved at Gud blir spilt på en scene. Det er uverdig å behandle fortellinger fra Bibelen på denne måten, og vi mener at stykket aldri skulle vært oppført.

Gud og de bibelske personene er ikke gitt oss som billig underholdningsstoff. Det er scener i dette stykket som krenker det som er hellig for tusener av folket vårt. Det burde da høre med til åndsfrihetens og toleransens enkleste prinsipper at en respekterer andre menneskers hellige område.»

Det pietistiske livssynet

Mange tror at det pietistiske livssynet er ensbetydende med isolering. Det er helt feil. At det har vært tendenser i den retningen, skal ikke nektes.

Men hvis vi med pietisme mener den linjen som begynte med den lærde og gudfryktige August Hermann Francke, og som her i Norden siden ble representert ved biskopene Brorson og Pontoppidan og ved Hans Nielsen Hauge, kan en ikke med rette si at disse mennene stilte seg avvisende til de mange nyttige kulturoppgavene.

Den skarpe iakttakeren cand.jur. Johs. Lavik skriver blant annet i en leder i Dagen: «Pietismen har vært et salt både i verdenslivet og i kristenlivet, men vel å merke et salt som har vært brukt, og som nettopp ikke har ligget ubrukt i isolasjonens saltboks. Pietismens program i forhold til kulturlivet har ikke vært isolasjon, men positiv og aktiv innsats.»

Professor Hallesby skriver blant annet i «For fattig og rik»: «Pietistene blir stadig beskyldt for å isolere seg, trekke seg inn i sitt eget religiøse skall og la verden gå sin skjeve gang. Men dette er historisk uriktig.

Den gamle pietismen fra 1700-tallet var, som jeg alt har påvist, svært aktiv og grep på banebrytende vis inn i den timelige og åndelige nøden i sin samtid. At den gamle haugianismen gjorde nøyaktig det samme her i Norge, er vel alle nå enige om.»

Pietismen i dag er aktiv

Professoren fortsetter: «Og nåtidens pietisme i Norge, Sverige, Danmark og Finland – er den ikke positiv og aktiv? Tenk på dens kristelige ungdomsskoler, lærerskole, gymnas, handelsskoler, jordbruksskoler, hagebruksskole, gamlehjem, barnehjem, fiskerhjem, kristelig dagspresse, kristelig pressekontor og kristelig pedagogisk kontor, foruten det direkte kristelige arbeidet hjemme og ute på de mange og store misjonsmarkene.»

Den kristelige studentbevegelsen vitner tydelig om at den pietistiske livslinjen har hatt og har stor innflytelse også i intellektuelle kretser. Og målet for de troende med det pietistiske livssynet er nettopp at vi må få flere kristne leger, jurister, gårdbrukere, handelsmenn, lærere, filologer, diktere, redaktører og så videre.

Vi ser altså at de kristne som blir beskyldt for å være sneversynte og verdensfjerne, stiller seg helt positivt til alle kulturgrener som er med på å fremme et godt og sunt menneskeliv, både i hjem og samfunn. Og dette er da vel det viktigste når spørsmålet gjelder kultur?

«Med det innsnevrede kulturbegrepet som nå råder, oppfatter de unge parolen slik at de skal gå i teatret og på kino, lese all verdens litteratur, også den svinske, og høre all verdens musikk, også den forrående. Forvirringen er så stor at det er mange unge i dag som mener de gjør en kulturinnsats ved å gå på kino.»

Vår stilling til kino og teater

La meg først peke på det negative synet på kino og teater. Jeg siterer generalsekretær Tormod Vågen, som blant annet skriver:

«I teatret og på kinoen møter vi ikke bare selve kunsten, men et miljø, et miljø som er skapt gjennom en historisk utvikling … Dette miljøet har ånd. Jeg mener det vitner om et overfladisk syn når en sier at vi her kan plukke ut det gode og forkaste det onde.

Teoretisk er dette riktig nok, men det er en abstraksjon. Livet er ikke slik. Derfor er det bare unntaksmenneskene som kan gjøre det uten å ta skade … Så lenge menneskenaturen er syndig, vil fornøyelseslivet være syndig.

Menneskene vil se slibrige filmer og bli ført inn i livsfjerne eventyr og spennende røverhistorier. Det er slike filmer som trekker fulle hus, og kinoene er blitt en forretning av store dimensjoner …

Det er stor forskjell på film og film. Men så lenge kinoene og teatrene hører med til folkets fornøyelsesliv, vil de i større eller mindre grad måtte styres etter det syndige menneskets ønsker.»

«Det vi vil når vi sier nei til enkelte kulturformål, er ikke isolasjon, enda mindre et drivhus uten storm og kamp», sier professor Hallesby. «Det er tre ting vi vil: verge oss mot farer for sjelen, styrke og herde oss til aktiv innsats og komme våre svake medkristne til hjelp.

Vi står til kino og teater som vi står til alkohol. Vi anser ikke alkohol som syndig i seg selv. Men vi ser at en mengde mennesker ødelegger seg med den, både kropp og sjel. Da vet vi ikke noe bedre råd til å hjelpe dem positivt enn at vi selv sier absolutt nei til alkohol.

Og fordi kino og teater virker forrående og forgiftende på ungdommen vår, vet vi ikke noe bedre råd til å hjelpe de unge positivt enn at vi selv sier absolutt nei til kino og teater.»

Ludvig Hope skrev en lengre artikkel i Vårt Land, der han advarte mot å ta inn kinoannonser. Han slutter slik:

«Eg er soleis, saman med tusentals andre kristne, avgjort imot at kristelege blad tek inn kinoannonser. Då kjem dei i skade for å spreida gift i staden for lys.»

En norsk skuespiller uttaler seg

Skuespillerinnen Trine Bull sier til Dagen: «Da jeg overga meg til Gud, tok Guds Ånd bolig i meg. Hvis jeg nå som et Guds barn skulle spille en rolle i et stykke, enten det var religiøst eller lettsindig, måtte jeg jo gå inn i rollens ånd og bli et annet menneske.

Ikke bare i de ytre tingene, som sminke og klær – mitt indre måtte bli rollens. Hvordan skulle det gå om jeg som en omvendt kristen skulle spille en uomvendts rolle i et kristelig stykke? Da måtte jeg stille lemmene mine i syndens tjeneste, leve i synden og altså forkaste Guds Ånd.

Og om jeg skulle spille en kristen? Det ville være avskyelig å gjøre det én gang, enda mindre å gjenta det gang etter gang.»

I det foregående har jeg særlig pekt på den nedbrytende og moralsk fordervende filmen.

Men det skal også sies at det finnes mange gode filmer. Jeg nevner kulturfilmer som viser arbeidslivet i de forskjellige grenene, dyrefilmer, naturfilmer, historiske filmer og filmer om arbeidet ute på misjonsmarkene.

Vår positive stilling til filmen

De fleste vet at misjonsselskapene for lenge siden har tatt filmen i bruk i sin tjeneste. Og den har sikkert gjort stor nytte der. Ved de kristelige skolene våre viser vi god film for elevene.

Vi ønsker å ta i bruk alt som er godt, og som kan hjelpe oss til å leve et rikt kristent menneskeliv. Men vi vil ha filmen inn på våre egne enemerker.

Når vi likevel stiller oss negativt til kino, tross de gode filmene, har det viktige grunner, som vi nå skal ta fram. For selv med disse lyspunktene må konklusjonen bli at det meste av den filmen som blir vist på kinoene, er direkte skadelig.

Pastor Hallen skriver blant annet: «Mange mener at en kan velge ut gode stykker som er lærerike og utviklende. Men vi må ikke glemme at de som ser eller hører om en kristen at han går på kino eller teater, ikke dermed får vite hvor nøye den kristne har valgt ut det stykket han ser …

Den kristne som går på kino og teater, pådrar seg et ansvar som kan bli tungt å bære. Her hjelper det lite om en nevner aldri så gode navn på kristne prester og ledere som besøker disse stedene og forsvarer det. Jo større navn og innflytelse, desto større ansvar.»

Hvorfor vi stiller oss negativt til kino og teater

Jeg kunne i farten nevne at tiden vår er så begrenset og de positive kulturoppgavene så mange, og at familien vår har rett til tiden vår, og så videre.

Men jeg skal særlig peke på to ting som veier tungt for tusener av norske kristne: Guds ord og hensynet til våre svake medkristne.

Når det gjelder Guds ord, skal vi huske at Bibelen ikke er noen formularbok som nevner detaljene. Nei, Bibelen gir oss de store grunnlinjene som vi skal innrette livet vårt etter. Og så overlater den til oss å overveie under bønn hva som er rett, og hva som er skadelig for vårt eget og andres gudsliv.

«Bibelen innskjerper hvor alvorlig det er å bli frelst, og hvor farlig det er å miste den første kjærligheten, skikke seg lik denne verden, få den nåværende verden kjær og falle fra Herren», sier professor Hallesby.

«Derfor oppfordrer både Jesus og apostlene til resolutt å hogge av hånden og rive ut øyet hvis det fører en i fristelse og fall. Altså må til og med det mest berettigede, som hånd og øye, ofres hvis det skader mitt gudsliv.

Og Paulus innskjerper den samme forsakelsen også når det gjelder andres frelse: «Om mat volder min bror anstøt, da vil jeg aldri i evighet ete kjøtt» (1 Kor 8,13).»

Ethvert miljø representerer åndsmakt

Når spørsmålet er om en kristen skal gå på kino eller ikke, skal vi huske at vi på disse stedene møter et miljø – et miljø med besettende åndsmakt. I mange tilfeller er det en satanisk besettende åndsmakt som vekker de kjødelige, dyriske instinktene i de unges hjerter og sinn.

Fra sjelesorgen vet jeg hva jeg taler om her. Mange unge har fortalt meg om dette.

Det de fortalte, går i graven med meg, men lærdommen jeg fikk, vil jeg ikke tie om: De ble åndelig smittet fra helvete mens de var på kino. Og smitten ble til en tærende, farlig sykdom.

Bevar ditt hjerte fremfor alt

Jeg nevnte at det var av hensyn til de unge at jeg ville gi en liten orientering om kulturdebatten. Derfor vil jeg ikke la være å peke på en fare når vi advarer så sterkt mot disse tingene.

Det er én ting som er viktigere enn alt: å bevare vårt indre liv sunt og sterkt.

Hva nytter det om vi tar avstand fra alle «giftige kulturvekster», hvis vi forsømmer hjertelivet vårt?

Dette skal ikke være en preken. Men som en venn av de unge vil jeg peke på «veien mellom avveiene».

Den brede fronten må ikke bli den brede veien

Redaktøren i Dagen skrev for en tid siden blant annet dette i en leder: «Vi rykker fram på bred front. Det er riktig. Det er utmerket. Men det er riktig bare på én betingelse: at den brede fronten ikke lokker noen bort fra den trange veien.

Pass på at den brede fronten ikke blir den brede veien, der vi taper oss selv. Det er nødvendig å holde skarpt fast på denne tanken. Ellers glir alt ut, og kristendommen blir det mest motbydelige av alt: en etikett.

Det er ikke spor hjelp i den kristelige etiketten. Ikke den fjerneste. Om alle politiske partier ble kristelige, om hele kulturlivet vårt ble kirkelig eller kristelig ensrettet som i middelalderen – det hjalp ikke det spor, hvis ikke det kristne budskapet når den enkelte.

Det eneste som hjelper, er at den enkelte blir personlig grepet og personlig omvendt. Alt annet er kvakksalveri.»

Det er klare, sterke ord, som skal bli hørt.

Særlig bør de som står fremst i det offentlige kristelige livet, se til at de ikke midt i alle kravene mister den indre gløden, det indre livets varme, som alene hjelper oss til å vinne mennesker for Gud.

Paulus hadde en lysende intelligens, et stort kunnskapsforråd og klar innsikt i tidens problemer, men han var ensidig innstilt på dette ene, enkle og store målet for sitt folk: «Mitt hjertes ønske og min bønn til Gud for dem er at de må bli frelst» (Rom 10,1).

Taper vi dette målet av syne, har saltet mistet sin kraft, og da duger vi ikke lenger til noe, sier Mesteren, «uten til å kastes ut og tråkkes ned av menneskene» (Matt 5,13). Det er rystende alvorsord, som vi skal legge oss på hjertet.

Vi slutter dette emnet med en uttalelse av den kjente presten og forfatteren, domprost Skovgaard-Petersen. Han svarer på spørsmålet om hva kultur er:

«Å hjelpe gudsbildet i oss fram til utfoldelse og seier er ikke bare målet for frelsen, men det er kjernen i kulturen.

Hedensk kultur kan godt frembringe kunst og filosofi og mye ytre herlighet, men menneskene selv synker ned til å bli slaver for en håndfull stormenn. De blir teknikkens håndlangere og systemets ensrettede marionetter.

Å kalle teknikkens vidundere, som gjør mennesker til slaver, eller filmens eventyrverden, som påviselig gjør menneskene flate og simple, eller en opphoping av kunnskaper som ofte kveler sansen for åndelige sannheter – å kalle slikt for kultur er å narre seg selv med en falsk etikett.

Men er sann kultur å utvikle personlighetens rikeste muligheter, så er Kristi evangelium kultur i høyeste forstand.

La oss da vise vår kultur», sier domprosten videre, «ikke ved å la oss dåre av det som bare er glitter, men ved å verne om gudsbildet i oss selv i troen på

Kristus og holde den riktige oppfatningen fram for samtiden: Kultur er ikke å gjøre mennesket simpelt, selv om de mest lysende navn går inn for det. Kultur er foredling av personligheten.»

Samfunn med den oppstandne

En levende Frelser

I denne delen vil vi særlig stanse ved sannheten om Jesus som den levende Frelser. Sammen med sannheten om hans stedfortredende lidelse og død vet jeg ingen sannhet som har en slik virkning på livet mitt som denne.

Apostelen Peter vitner om den virkningen Jesu Kristi oppstandelse hadde på ham selv og vennene hans. Han sier: «Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, som etter sin store miskunn har gjenfødt oss til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde» (1 Pet 1,3).

Dr. John Mott sier: «Hos apostlene ser vi tydeligst det psykologiske argumentet for oppstandelsen. Før oppstandelsen var de nedtrykte, like etter var de fulle av håp. Før var de fulle av sorg, etter var de overstrømmende glade. Før var de vantro, etter hadde de en tro så urokkelig at ingen kunne bryte den ned.

Før hadde de små forestillinger, etter hadde de verdensvide planer. Før var de uten mål, etter var de fulle av angrepsmot, gikk ut for å erobre verden og nådde uhørte resultater. Før var de noen krystere, etter hadde de løvemot.

En slik revolusjonerende forandring, ikke bare hos en enkelt person, men hos mange personer med forskjellig sinnelag, krever en tilfredsstillende forklaring. Den som bryr seg om psykologi, vil finne at den eneste forklaringen er at Jesu oppstandelse fra de døde er et historisk faktum.»

Jeg vil be alle som har tid og interesse for dette veldige historiske faktum, om å lese sluttkapitlene i de fire evangeliene. Les dem flere ganger, så du blir fortrolig med innholdet. Da vil de følgende stykkene bli mer oversiktlige og givende.

Samfunn med en levende Frelser

Leser vi sluttkapitlene i de fire evangeliene, møter vi den oppstandne Herre og Frelser sammen med vennene sine under forskjellige ytre forhold. Han åpenbarte seg for dem i alt elleve ganger mellom oppstandelsen og himmelfarten. Og alltid under de mest hverdagslige forhold.

Ved den åpne graven møter han Maria Magdalena og ber henne bringe et budskap til de andre: «Gå til brødrene mine og si til dem: Jeg farer opp til min Far og deres Far, min Gud og deres Gud» (Joh 20,17). Hun går og roper: «Jeg har sett Herren!»

Litt senere på dagen sitter vennene hans i salen i Jerusalem. De er fulle av sorg og tvil. «Dørene var lukket der disiplene var, av frykt for judeerne», står det. Så kommer den oppstandne Herre inn til dem gjennom de lukkede dørene. Han hilser dem: «Fred være med dere!»

Så viser han dem hendene og siden sin. De kjente ham igjen på merkene etter naglene og spydstikket. «Da ble disiplene glade, da de så Herren» (Joh 20,19–20).

Synet av den oppstandne Frelseren hadde en veldig virkning på dem alle. De ble som nye mennesker.

Det samme opplever mennesker i dag. Når sannheten om oppstandelsens under blir trodd, skjer det alltid noe. Tvileren blir løst fra tvilen sin. Den troende får nytt mot. Den trassige motstanderen skjelver.

Hvilken virkning har så denne sannheten på deg? Tror du på en oppstanden, levende og nærværende Frelser? Er han din personlige Frelser? Ja, da er du verdens lykkeligste menneske, hvem du ellers er.

Da tvilen forsvant

Tomas var ikke til stede da Jesus åpenbarte seg for sine etter oppstandelsen. Det var et stort tap for ham. Og det er et åndelig tap for alle å være borte fra de troendes forsamling. De går glipp av så mye da. Tomas gikk derfor med tvilen sin – alene.

Så treffer han kameratene sine, som nå er glade og lykkelige. De har møtt Herren. Men Tomas vil ikke tro. Han er skeptikeren blant de tolv. Så fortelles det helt enkelt:

«Åtte dager deretter var disiplene hans igjen inne, og Tomas var med dem. Da kom Jesus mens dørene var lukket. Han sto midt iblant dem og sa: Fred være med dere! Deretter sier han til Tomas: Rekk fingeren din hit, og se hendene mine. Og rekk hånden din hit, legg den i min side, og vær ikke vantro, men troende! Tomas svarte og sa til ham: Min Herre og min Gud!» (Joh 20,26–28)

Tvilen var med ett borte. Han var blitt overbevist om at Jesus virkelig hadde stått opp fra de døde.

Min tvilende venn! La oss i ånden ta en tur sammen til gravene til de forskjellige religionsstifterne. Vi besøker den ene etter den andre. Over dem alle kan vi skrive: «Her under hviler …» og sette navnet på hver enkelt av dem.

Så går vi til Kristi grav. Den er tom. Jesus fra Nasaret lever! Han har virkelig stått opp. Han er nærværende hos alle som søker ham av hele sitt hjerte. Han åpenbarer seg for slike.

Vissheten – troens visshet – jager tvilen bort. Slå deg ikke til ro før også du kan si: «Min Herre og min Gud!»

Den feige blir sterk

Hvis vi ikke kjente oss så godt igjen i ham, ville vi bli fristet til harme når vi leser om den feige Peter som fornektet Jesus.

Du kjenner historien om ham som nektet for at han kjente Jesus der i yppersteprestens gård. Det siste bildet vi har av Peter før korsfestelsen, er det som Markus gir oss i disse linjene:

«Og straks gol hanen for andre gang. Da mintes Peter det ordet som Jesus hadde sagt til ham: Før hanen galer to ganger, skal du fornekte meg tre ganger. Og han tok det til hjertet og gråt» (Mark 14,72).

Det er denne stakkars feige mannen som får en særskilt hilsen fra Jesus påskemorgen (Mark 16,7). Jesus visste at han hadde det så vondt.

Så møtes de to senere på dagen. Det fortelles så lite om dette møtet. Det står bare disse korte ordene: «Herren er virkelig blitt reist opp og er blitt sett av Simon!» (Luk 24,34)

Men vi kan være visse på at Peter under dette møtet åpnet sitt forpinte hjerte for Jesus. Han talte med ham om sin feighet. Eller kanskje han ikke fikk sagt et ord før tilgivelsens ord lød fra den oppstandne Herre? Han så jo hva Peter ville ha sagt.

Det ble hel og full oppreisning for Peter. Han fikk nye oppgaver. Han ble «munnen» for apostelflokken på pinsedagen. Og han vant tusener for sin Frelser.

Det var synet av den oppstandne Jesus som berget Peter.

Er du lik Peter? Har du i feighet fornektet Jesus? Jeg har en hilsen til deg. Den er nettopp til deg. Hør:

Hilser Peter dog især,
der han går og græter.
Si: Jeg har ham hjertens kjær,
stakkars arme Peter.
Si at hans skyld den er betalt!
Det er utslettet at han falt!
Si jeg har nå glemt det alt,
Jesus elsker Peter.

Med Herren i hverdagslivet

Å lese om Herrens forhold til sine de førti dagene mellom oppstandelsen og himmelfarten er trøstefullt og lærerikt. For slik han da åpenbarte seg legemlig for sine, og slik han da kom dem til hjelp, slik er han i dag, enda vi ikke kan se ham med våre legemlige øyne.

Da de to vennene gikk ut mot Emmaus, omkring 12 km fra Jerusalem, står det om dem at de «talte med hverandre om alt dette som var skjedd» (Luk 24,14), og at de «så bedrøvet opp» (Luk 24,17).

Med ett var det en tredje der som begynte å tale med dem. Det var Jesus. Det står skrevet: «… mens de samtalte og drøftet dette, kom Jesus selv nær til dem og slo følge med dem» (Luk 24,15).

Slik er Herren også i dag. Han vandrer sammen med sine i hverdagslivet. Han åpner Ordet for oss, så også våre hjerter blir «brennende» (Luk 24,32).

Fra å være fulle av sorg og tvil ble de glade og lykkelige. De hadde møtt den oppstandne Herre og Frelser.

Vi kan møte ham i Ordet. «Jeg fant dine ord, og jeg åt dem. Og dine ord var til fryd for meg og til glede for mitt hjerte», sier profeten (Jer 15,16).

En annen gang åpenbarte Herren seg for noen av vennene sine mens de holdt på å fiske. Altså var han sammen med dem midt i hverdagslivets strev (Joh 21,1 ff.).

Også i dag kan troende oppleve Herrens nærvær midt i arbeidet og strevet sitt. De kan oppleve samfunn med den oppstandne Herre på kjøkkenet og ellers på arbeidsplassen.

Jeg går med Jesus hvor jeg går,
han har meg ved sin side.
Han skjuler meg i sine sår
og hjelper meg å stride!

For det gjenfødte mennesket er dette realiteter som ingen kan bortforklare. Jesus lever. Han er med sine alle dager.

Kjenner du den oppstandne Herre?

Kristi oppstandelse – et faktum

Det finnes knapt en historisk hendelse som er så klart bevist som Jesu Kristi legemlige oppstandelse fra de døde. Ingen virkelig vitenskapsmann vil lenger nekte for det. Graven hans i hagen er tom. Han ble «godtgjort å være Guds veldige Sønn ved oppstandelsen fra de døde» (Rom 1,4).

Oppriktige granskere er blitt intellektuelt overbevist om sannheten, og de har frimodig og redelig fortalt oss om resultatet.

Dr. John Mott forteller: «Det var en tid i mine unge dager da jeg ikke trodde på Kristi guddom. Jeg var klar over min vantro. Jeg holdt på med historiske studier og annen forberedelse til jusstudiet. Jeg ble ledet til å undersøke historien om Jesu oppstandelse. Jeg holdt på lenge, uten særlig veiledning.

Jeg glemmer aldri den dagen, og aldri skal livet mitt miste den inspirasjonen som kom til meg da jeg hadde skrevet vitnesbyrdene ned. Jeg sto der og måtte, for å være intellektuelt redelig, innrømme at Jesus hadde stått opp fra de døde. Med følelse og overbevisning kunne jeg si: «Min Herre og min Gud!»»

Jesus Kristus lever! Ved sin Ånd er han virksom i Ordet. «Om noen vil gjøre hans vilje, da skal han kjenne om læren er av Gud», sier Jesus (Joh 7,17).

Å, om dere som er plaget av tvil og vantro, virkelig ville bøye dere for Gud og begynne å lese evangeliene! Særlig Johannesevangeliet.

Jeg er viss på at det skal gå dere som det gikk tusener: Troens visshet skal komme. Tvilen skal forsvinne, og hjertet skal fylles av usigelig takk til Gud, som har åpenbart seg for oss i sin Sønn, Jesus Kristus.

Mens jeg skriver dette, ber jeg om at du må finne fram til denne lykken.

Oppmuntring og trøst i tunge tider

Gud hører din gråt

Det hendte i et selskap hos en rik familie. Verten hadde invitert en berømt sanger for å underholde de fornemme gjestene. Alle ventet spent på øyeblikket da den store sangeren skulle la sin herlige røst høre.

Øyeblikket var inne. Lydløs stillhet. Et par akkorder på pianoet. Sangerens vidunderlige stemme fanget alles oppmerksomhet. Alle var synlig grepet.

Med ett reiser vertinnen seg og går stille ut. Noen undrer seg. Andre ergrer seg over at hun viser den store kunstneren en slik likegyldighet.

Men det var noe helt annet enn likegyldighet som fikk mor til å gå ut. Hun hørte lyden av gråt. Den kom fra rommet der hennes eget kjære barn lå. Ingen andre hørte det.

Men for morshjertet var barnets gråt viktigere enn alt annet.

Slik er mor.

Hun kan ikke være annerledes. Det er hennes natur. Barnet er hennes hjerte så inderlig nær.

Hør her! Slik er Gud.

Jeg merker han kan høre,
om ei et ord blir sagt,

synger vi.

Men har vi gitt den sannheten rom? Tenk at den levende Gud, som har skapt himmel og jord, hører din stille gråt. Han ser din smerte.

Han ser hver en lengsel i sjelens grunn
som etter det evige higer,
han hører hvert sukk som i nattens stund
fra dypet til himlen stiger.

Gud sammenligner seg med en mor. «Glemmer vel en kvinne sitt diende barn, så hun ikke forbarmer seg over sitt livs sønn? Om også de glemmer, så glemmer ikke jeg deg» (Jes 49,15). «Som en mor trøster sitt barn, slik vil jeg trøste dere», sier Herren (Jes 66,13).

Kom da frimodig til denne Gud med din smerte og din stille gråt. Han hører deg, og han skal gi deg den trøsten du trenger.

En hilsen til syke

Jeg har den gleden å få bringe en hilsen til alle syke som ligger bortgjemt i bygd og by. Hilsenen er fra en trettiåring som har ligget syk i fjorten år. Her er den:

> Kjære Guds barn – du som er tatt til side og er syk. Du som ofte sukker over at du verken kan få tjene Gud eller mennesker. Du har likevel en tjeneste: forbønnens tjeneste. Du har nok kjent kraften i forbønn i ditt eget liv. Også du er kalt til denne hellige tjenesten: å minne Herren.
> «På dine murer … setter jeg vektere. Aldri skal de tie, ikke hele dagen og ikke hele natten. Dere som minner Herren, unn dere ingen ro!» (Jes 62,6)
> Ja, kanskje nettopp du som er tatt bort fra arbeid og plikter, skal være en vekter på muren. Tenk på at vi får mange timer til stillhet for Guds ansikt, mens andre kjære Guds barn må kjempe for å få noen minutters stillhet. Gud hjelpe oss til å lytte til hans påminnelser og være lydige mot dem.
> Om Job står det at da han ba for vennene sine, velsignet Gud ham. Den som ber for andre, glemmer seg selv og blir velsignet av Gud. Den som vil leve et rikt og velsignet bønneliv, må be mye for andre. Derfor: Velg deg ut mange mennesker og mye å be for, så skal Gud gjøre deg til et lykkelig bønnemenneske!
> Rosenius sier: «Gud vil gjøre store ting, men helst som svar på sine barns bønner, for at hans nåde skal bli kjent og opphøyd.»
> Kjære syke venn! Be mye i din ensomhet. Be regelmessig!
> Herre Jesus, du som er min store forbeder, hjelp meg å tjene deg rett og trofast i forbønn. Amen.

Jeg er viss på at denne hilsenen fra en syk venn skal bli til oppmuntring og hjelp for mange av dere, våre kjære syke venner. Jeg kjenner jo så mange fra de årene jeg har gått på sykebesøk.

Gud velsigne dere. La Herren få føre oss alle sin vei. Så skal vi en dag takke – ikke minst for de trengslene vi møtte underveis.

En hilsen til de eldre

En kjent forkynner av Guds ord sier i en preken til dem som frykter alderdommen med dens mange ulemper:

> Jeg synes at alderdommen med all sin svakhet er en særlig velsignet og god tid for den kristne. Frykt ikke, du korsets stridsmann, for de dagene da du merker at du blir trett og styrken din svinner.
> Nye lys skal stråle når de gamle slokner. Nye lys skal tennes når livets lampe brenner svakt. Frykt ikke! Kanskje natten holder på å komme, men «mot kveldstid, da skal det bli lys» (Sak 14,7). I livets kveldsstund vil den kristne få mange nye lys tent!
> Tenk på erfaringens klare lys. Den gamle kan reise sin «Eben-Eser» og si: «Hittil har Herren hjulpet» (1 Sam 7,12). Han kan se på sin gamle Bibel, ungdommens lys, og si: Herren har vært trofast mot meg, han har holdt den pakten han sluttet med meg. Han har holdt alle sine løfter til meg og gitt meg alt som var til mitt beste.

Jeg har møtt så mange lykkelige gamle på mine reiser.

Ved en bibelkonferanse i Camrose i Alberta, i det vestlige Canada, var vi sammen med et ektepar i syttiårsalderen. De hadde levd sammen i omkring femti

år, og begge var personlige kristne. De var et bilde både på et lykkelig ekteskap og på en lykkelig kristentype. Alle som kom i berøring med dem, ble smittet av lykken og tilfredsheten deres.

Og slike har vi møtt mange av.

De opplever sin «Indian Summer», den milde ettersommeren, i alderdommen. Høststormene er over. De venter på å få gå til et «bedre land», der solen aldri går ned.

Du lykkelige gamle bestefar og bestemor, som ble frelst i ungdommen: Du har det beste i vente, når din Herre kaller deg opp – høyere opp –

der striden seg ender
og kjærlighetsluen evinnelig brenner!

Bortgjemt

«Gå herfra … og gjem deg ved bekken Krit!» Slik lød ordren som Elia fikk før han skulle stå fram på Karmel og vinne den veldige seieren for Herrens rikes sak (1 Kong 17,3).

Hvorfor ble profeten gjemt bort? Var det tid til slikt? Hastet det ikke med Guds ærend?

Jo, men Gud har alltid god tid når det gjelder å gjøre sine tjenere dyktige for de oppgavene som venter.

Borte fra larmen skulle profeten lære å lytte til Guds tale. Her var alt så stille. Fossedur, skogsus og fuglesang var hans underholdning fra naturens side.

Han skulle lære å være stille før Gud kunne bruke ham i den store striden på Karmel. Alle seire i Guds rike har sitt forspill:

Getsemane før Golgata.

Krit før Karmel.

Et sykeleie – en hard trengsel – før en åpenbaring av Herren.

Det er Guds regel. Mørke før lys. Sjelestrid før forløsning. Knust under loven før frigjort ved evangeliet.

Aldri hadde Elia klart å stå på Karmel – alene mot åtte hundre og femti avgudsprester og et vaklende, gudløst folk – hvis han ikke hadde vært gjemt bort ved Krit en tid.

La denne gamle historien være til trøst og veiledning for oss når Herren gjemmer oss bort en tid – bort fra larmen og oppgavene.

Det er for at vi skal kunne gjøre det bedre når Guds tid kommer.

I Guds rike er det ikke mengden det først og fremst kommer an på. Det er kvaliteten Gud ser etter.

Stille, min sjel, for Jesus! Ensomhet søk med ham.
Du har behov å dvele titt hos Guds dyre Lam.
Stille, min sjel, for Jesus! Søk ham i bønn og tro,
at der fra ham kan skinne lys i ditt hjertes bo.

Gud hører din bønn!

Gud hører hvert eneste sukk som stiger opp til ham i Jesu navn fra et menneskehjerte. Og han svarer på det, men slett ikke alltid etter vår oppskrift.

Noen ganger svarer han ved å nekte oss det vi ber om, fordi vi i vår uforstand har bedt om ting som ville skade oss.

Andre ganger svarer han oss ved å gi oss mye mer enn vi ba og sukket om.

I et lite kapell på stranden ved Nord-Afrikas kyst lå en mor en hel natt og ba om at gutten hennes ikke måtte reise til Italia. Det hun særlig ba om, var at sønnen måtte bli en sann kristen, og det syntes hun var håpløst hvis han kom til Italia, med alle fristelsene og farene der.

Men sønnen seilte til Italia, og nettopp der ble han et frelst menneske. Han ble rammet av Guds ord og ble en ny skapning i Kristus Jesus.

Denne unge mannen var Augustin.

Monikas bønn ble ikke hørt slik hun la den fram for Gud, men hennes hjerteønske, hennes egentlige bønn om guttens frelse, ble hørt.

Augustin sier i boken sin «Bekjennelser»: «Du hørte i din dype visdom det egentlige i hennes ønske og så bort fra hva hun ba om denne gangen, for at du kunne gjøre meg til det hun stadig ba om.»

Slik er Gud.

En trofast Gud som hører bønn, og som gir oss langt mer enn vi ber om – på sin egen måte.

Vi kan derfor trygt legge oss selv og alt som tynger oss, i hans nådige hånd.

I mørke stunder

Selv for den mest ærlige kan det komme mørke stunder, da en bare ser synd og det som vil slå motet ned. En vet at alt er lagt fram for Gud i lyset, at en ikke vil skjule noe, og at en ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og hans forsoning.

Likevel er alt mørkt. I slike stunder er det godt å stanse ved vitnesbyrdet fra erfarne troende.

Luther sier:

> Om din egen uverdighet slår deg ned når du skal be, og du tenker: «Å, mine synder er så mange, jeg er redd jeg ikke kan være Kristi bror», så slå om deg og forsvar deg så godt du kan, slik at du ikke gir slike tanker rom.
> Si frimodig og trassig mot en slik ingivelse fra djevelen: Jeg vet godt hva jeg er, og du trenger ikke lære meg det. Det er ikke din sak å dømme om dette. Derfor, vik fra meg, du løgnens ånd!
> Jeg vil ikke og skal ikke høre på deg. Jeg skal høre hva Kristus er og sier! For han er min Herre og Frelser – han, Guds enbårne Sønn, som er død og oppstanden fra de døde for meg. Og han sier meg at alle mine synder er glemt, og at han vil være min bror, og jeg skal få være hans bror.

Det finnes bibelord som gir særlig styrke i slike stunder. Vi nevner disse: «Frykt ikke, for jeg er med deg! Se deg ikke engstelig om, for jeg er din Gud! Jeg styrker deg og hjelper deg og holder deg oppe med min rettferds høyre hånd» (Jes 41,10). «Jeg skal ikke slippe deg og ikke forlate deg» (Hebr 13,5). «Han som begynte en god gjerning i dere, vil fullføre den inntil Jesu Kristi dag» (Fil 1,6).

Når troen griper slike eller lignende ord fra Gud, da er en berget.

Hvorfor?

De mange «hvorfor?» fyller så mangt et hjerte.

Hvorfor må jeg kjempe med fattigdom, mens mange lever i overflod?

Hvorfor skal jeg kjempe for å overvinne en dårlig arv, når så mange andre ble født av foreldre uten karakterbrist?

Hvorfor skal jeg være syk, mens så mange andre er friske?

Slike spørsmål har jeg møtt mange ganger, og noen av dem har jeg kjent i mitt eget bryst.

Hva skal vi svare på disse spørsmålene? Sangerens svar er godt:

Hva Gud han gjør, er vel gjort
og må til lykke føre,
selv når han åpner sorgens port
og lukker gledens døre.

Hva vet vi om ikke nettopp fattigdommen, den dårlige arven, sykdommen og de andre «plagene» er Guds tjenere, som skal bevare oss fra å bli åndelige «drivhusplanter»?

Ser vi alt i evighetens lys, vurderer vi det annerledes.

Er der et tankekors du ei kan klare,
et sårt «hvorfor» som tynge vil ditt sinn?
Gud i sin tid skal alt nok åpenbare
når i sin klarhet han oss fører inn.
Er der en bønn du synes Herren glemmer,
en bønn du titt med tårer til ham bar?
Gud alle våre tårebønner gjemmer.
Han holder sikkert hva han lovet har!

Jeg tenker tilbake på de mange årene jeg har levd, og ser for meg alle menneskene som satte merker etter seg – som ble til hjelp og velsignelse for sine egne og for sitt folk.

Spør jeg så meg selv: «Hva var det som gjorde dem til det de ble?», må jeg svare: «Det var trengslene som formet dem. Eller rettere: Det var gjennom trengsler og motgang at Gud fikk gi dem den nåden som formet dem.»

Trekronen ble bøyd, så treet skulle bære frukt – rik frukt.

I krisetider

Det greske ordet *krisis* betyr «dom». En krise kan føre til liv eller død, både legemlig og åndelig.

Åndelig sett er kriser uunngåelige. De hører med til selve livet. De skifter med alder og utviklingstrinn.

Her er noen gode råd fra forstandige menn til alle som er inne i en krise.

«Stol ikke på deg selv, og la deg ikke lede av følelsene dine. Den som setter sin lit til sitt eget hjerte, er en dåre.»

«La ikke tankene dine få herske over deg. Fordyp deg ikke i dem, og la deg ikke forvirre av dem.»

«Forsøm ikke å høre evangeliet forkynt, minst av alt når anfektelsene er tyngst. Evangeliet er Guds kraft som gleder hjertet.»

«Når du ikke vet noen råd, så syng salmer og åndelige sanger. Det tåler djevelen dårlig, og det virker sterkt på motløse sjeler. Særlig bør en synge takkesalmer.»

«Anfektelse lærer oss å gi akt på Ordet. Flykt fra ensomheten, og søk selskap med fromme, trosglade mennesker. Gud har skapt oss til hjelp for hverandre.»

«Mange anfektelser kommer av legemlig svakhet.»

Luther sier: «Musikken er en stor, ja, guddommelig gave. Mange og store anfektelser blir drevet bort ved den.»

Disse ordene fra Bibelen har vært til hjelp i krisetider: Sal 27, 91 og 121; Jes 1,25 og 49,14–16; Matt 11,28; Fil 1,6 og 4,6–7. Finn dem i Bibelen din!

Guds Ord ei brast,
det står dog fast,
den bro skal bruden bære!

Under Åndens veiledning

Om å «vandre i Ånden»

Til de troende blir det sagt: «Vandre i Ånden! Så skal dere ikke fullføre kjødets lyst» (Gal 5,16).

Det er vel ingenting en troende ønsker mer enn å leve et liv til Guds ære, etter sin nye natur.

Men hvordan kan vi leve et frigjort kristenliv, så vi ikke blir treller under «kjødet», den onde naturen i oss?

For mange er dette det store spørsmålet. Ordet som er sitert ovenfor, svarer på det.

Hva vil så det si å «vandre i Ånden»? Det vil vi prøve å finne fram til i noen små stykker.

Først nevner vi dette: Å vandre i Ånden er å bli enig med Den Hellige Ånd i hans dom over synd.

Den Hellige Ånd er lysets og hellighetens Ånd. Han tåler ingen allianse med mørkets gjerninger. Han dømmer alt i oss og ved oss som ikke er av Gud. Han dømmer «hjertets tanker og råd». Han gir synden det rette navnet.

Egenkjærlighet, egoisme, hovmod, misunnelse, forfengelighet, sladder, urenhet – kort sagt all synd, alt som strider mot Guds hellige bud – blir dømt av Den Hellige Ånd.

Og den troende som «vandrer i Ånden», er enig med Ånden i hans dom over synd. Også han kaller synden med det rette navnet.

Alt blir ubønnhørlig dratt fram i lyset og får lysets dom. Det er å vandre i Ånden. Og da fullføres ikke «kjødets lyst».

Vandrer du så i Ånden? Eller kjæler du med en bevisst synd i livet ditt?

Vårt «gamle menneske» er dømt

Å «vandre i Ånden» er altså å være enig med Den Hellige Ånd i hans dom over synd.

Dernest betyr det å lytte når Den Hellige Ånd lærer oss hva Gud har gjort med vårt gamle menneske ved Kristi død på korset.

Vi skal høre noen ord om den sannheten.

«For det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse, for syndens skyld, og fordømte synden i kjødet» (Rom 8,3).

«Vårt gamle menneske ble korsfestet med ham», det vil si med Kristus (Rom 6,6).

For alle som er i Kristus, skal det gamle mennesket altså regnes som en dødsdømt forbryter som ikke har noen rett til å leve.

Når Ånden underviser oss slik, følger det at vi regner oss «som døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus» (Rom 6,11). Eller som vi leser et annet sted: at vi «avstår fra de kjødelige lyster, som strider mot sjelen» (1 Pet 2,11).

Ved Kristi død på korset er vi løst fra det gamle mennesket. Vi skal slippe å trelle under det.

Da Kristus døde på korset, døde han for oss, og vi døde i ham, i Guds øyne.

Det er denne sannheten apostelen har «gjort opp» med seg selv. Han sier: «Vi har gjort opp med oss selv dette at én er død for alle, derfor er de alle døde. Og han døde for alle, for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som er død og oppstanden for dem» (2 Kor 5,14–15).[1]

Når vi tror denne sannheten, vandrer vi i Ånden, og slik får vi kraft til å leve for Gud og våre medmennesker.

Vi seirer ved tro. Og Gud får æren.

Åndens tukt

Å vandre i Ånden er å la seg tukte av Den Hellige Ånd.

Ingen av oss er fullkommen. Vi gjør alle feil. Ingen er syndfri. Vi synder alle, i tanker, ord og gjerninger.

Men vi forholder oss så forskjellig til feilene og syndene våre.

Noen av oss leter med lys og lykte etter ting som kan unnskylde oss. En prøver å finne et annet navn på synden. Eller en skyver skylden over på andre mennesker.

Den som vandrer i Ånden, lar seg tukte og drive inn til Kristus med sine feil og synder.

Ja, han lar seg ikke bare tukte for sine egne synder, men erkjenner at han også er medskyldig i sitt folks synder.

«Vi har syndet og gjort ille, vært ugudelige og satt oss opp mot deg», sier den gudfryktige Daniel, han som det kan sies om at «han var tro, og det fantes ingen forsømmelse eller forseelse hos ham» (Dan 9,5 og 6,5).

«Jeg er så skamfull og ydmyket at jeg ikke kan løfte mitt ansikt opp mot deg, min Gud! For våre misgjerninger har vokst oss over hodet, og vår skyld er blitt så stor at den når til himmelen», sier Esra, som var en av de helligste Guds menn i Israel (Esra 9,6).

For den som vandrer i Ånden, er synden en virkelighet, en uhyrlig og stygg kjensgjerning som vanærer den levende Gud og fører med seg skyld og straff, enten det er i ens eget liv eller i andres.

Den som vandrer i Ånden, lar seg ikke bare tukte for bevisst synd, men han ber om å bli ransaket, så ingen skjult synd skal bedra ham.

[1] NB: «… idet dette er avgjort: Én er død for alle, og derved har de alle dødd. Og han døde for alle, for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og ble reist opp for dem.»

Vis meg rett klarlig min jammer og møye,
vis meg fordervelsens avgrunn i meg!

Vandrer du i Ånden? Blir du drevet til Kristus med dine synder og nederlag, eller unnskylder du deg og prøver å hjelpe deg selv?

Åndens trøst

Den Hellige Ånd kalles «nådens Ånd» og «Kristi Ånd». Det vil si at han trøster alle som vandrer i lyset, med nåde for Jesu Kristi skyld.

Har du sett noe av din dype fordervelse, av din syndige natur? Og har du oppdaget hvor maktesløs du er i kampen mot synden?

Da vet jeg at du trenger nåde.

Og da er det Åndens gjerning å åpenbare for deg at du for Jesu skyld er hellig og ren, slik du er, til tross for den synden du kjenner og har dømt i Guds hellige lys.

Glem ikke at din rettferdighet og din hellighet er i Kristus. For hans skyld er din synd tilgitt, og for hans skyld er du barn i Farshuset.

Det er Den Hellige Ånds stadige oppgave å holde oss ved nådens trone, så vi alltid kan ta imot «nåde til hjelp i rette tid» (Hebr 4,16).

Den som lar seg lede av Ånden bort fra seg selv og inn til Kristus, stadig inn til Kristus, der all hjelp er å få, han vandrer i Ånden.

«Himmelens lys er Jesu åsyn. Himmelens glede er Jesu nærvær. Himmelens melodi er Jesu navn. Himmelens samtaleemne er Jesu frelsergjerning. Himmelens fylde er Jesus selv!» Slik skrev en i Moodys bibel.

Den Hellige Ånds herlige og evig nye emne er Jesus Kristus og hans frelsesverk. Det er hans emne under vandringen her, og det blir emnet i herligheten.

Vandrer du i Ånden, er sinnet ditt mye opptatt av Herren Jesus.

Hans liv er ditt liv. Hans kraft din kraft. Hans eksempel ditt forbilde.

Alt dette åpenbarer Ånden for den som vandrer i lyset.

Ånden driver til Ordet og bønnen

Den Hellige Ånd kalles «bønnens Ånd». Han driver til bønnefellesskap med Gud. Han minner den troende om hvor sårt han trenger mer kraft og visdom fra Gud. Og han minner om å be troens bønn i Jesu navn.

Derfor blir de troende formanet til å «be i Den Hellige Ånd».

Han minner den våkne troende om bestemte personer eller saker han skal be for.

Det kan bli en bønnekamp. For djevelen er en motstander av bønn i Jesu navn. Vandrer du i Ånden, kjenner du til disse tingene.

Den Hellige Ånd er bibelordets Ånd. «Åndens sverd» er nettopp Ordet (Ef 6,17).

Den som vandrer i Ånden, blir derfor stadig drevet til Ordet. Der får vi se hva som er synd. Der åpenbarer Gud sin vilje for oss. Der ser vi hva Kristus er, og hva han har gjort for oss. I Ordet blir vi tuktet. Og der finner vi, ved Åndens lys, den rette trøsten.

Resultatet av å vandre i Ånden er at vi ikke «fullfører kjødets lyst». Kjødet, det gamle mennesket, skal være på korset.

En korsfestet person er døende, ikke død. Slik er det med vårt gamle menneske, det onde prinsippet i vår natur, som vil ta den plassen i vår person som Kristus skal ha. Korset er stedet for det. Det har ingen rett til å leve.

«Vi skylder ikke kjødet noe, så vi skulle leve etter kjødet», sier apostelen (Rom 8,12).

«Jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg», sier den samme apostelen (Gal 2,20).

Den Hellige Ånd gjør Kristus levende for troen, og når Kristus blir stor for hjertet, da blir det lett å vandre i hans bud.

For «hans bud er ikke tunge» for den som vandrer i Ånden (1 Joh 5,3).

Om Satan og fortapelsen

Vår motstander – «en lysets engel»

Ingen har vel kjent «Satans dybder» og «hans anslag» så godt som apostelen Paulus.

Den som stiller seg fram som en villig tjener for Kristus, må regne med en særskilt motstand fra fienden.

Når han kommer som «en brølende løve», er han mindre farlig. Kommer han derimot som «en lysets engel» og bruker til og med bibelord for å forføre, da er han langt farligere (2 Kor 11,14 og Matt 4,1 ff.).

En lærer i bibelkunnskap skriver: «En har sagt: 'Satan har omvendt seg. Han opptrer ikke lenger med bukkehorn og det andre gammeldagse utstyret. Han kommer som en fin gentleman med en bibelkommentar under armen.'»

Om det sto klarere for oss at vår motstander har sverget oss døden, ville vi kanskje skjelve mer for hans veldige og snedige makt. Og vi ville klynge oss fastere i troen til ham som har overvunnet «den sterke».

En gammel legende med en dyp mening forteller at det var rådsmøte i helvete. Satan holdt mønstring over troppene sine, og de avla rapport.

Til slutt kom en av de fremste djevleåndene fram. Han fortalte at han i tretti år hadde forsøkt å få en troende til å falle, uten at det så ut til å lykkes.

Men nå hadde det skjedd. En kristen hadde latt seg fange og hadde falt. Og det ble stor jubel i helvete.

Det grøsser i oss. Det burde i alle fall gjøre det.

Og her vil vi minne om et alvorsord som ikke bare gjelder de troende: «Og er det med nød og neppe den rettferdige blir frelst, hvordan skal det da gå med den ugudelige og synderen?» (1 Pet 4,18).

Ingen er trygg for sjelefiendens angrep. «Derfor, den som mener seg å stå, han se til at han ikke faller!» (1 Kor 10,12).

Bare den som daglig klynger seg til seierherren Jesus Kristus, er i sikkerhet. Kristus er festningen som ikke kan inntas. Lykkelig er den som har tatt sin tilflukt til den borgen.

Vår motstander – en karakteristikk

En kristen forfatter skriver: «Satan er en motstander av Gud og av alle dem som i Jesus Kristus er kommet over på Guds side.

Han er motstander først i sitt indre. Der brenner og flammer hatets ild, sikkert langt sterkere enn vi evner å forestille oss. Dette hatet er like heftig i handling som det er brennende i brystet.

Både natt og dag rår han over kunster og løgnmakt, listige angrep og glødende piler. Ondskapens åndehær i himmelrommet lyder hans kommando.

De har samme sinn og samme tærende trang som han. Men hans satanske majestet overgår dem alle i gudsfiendskap, i djevelsk klokskap og i en uavlatelig, hvileløs krig mot alt som er hellig.

Denne motstanderen er usynlig. Han skaper seg om til en 'lysets engel', og mange har han dåret på denne måten. Alt dette, og mer av samme slag, er bildet Skriften gir oss av Satan.»

Jesus Kristus regnet alltid med Satan mens han var her på jorden.

I lignelsen om de fire slags jord sier han: «De ved veien er de som hører, men så kommer djevelen og tar ordet bort fra deres hjerte, for at de ikke skal tro og bli frelst» (Luk 8,12).

Det er alvorlige ord, som angår oss alle.

Apostlene regnet med denne svorne motstanderen. Paulus sier: «For denne verdens gud har forblindet de vantros sinn, så de ikke ser lyset fra evangeliet om Kristi herlighet» (2 Kor 4,4).

Tviler du på at djevelen finnes, så skal du bare gjøre alvor av å omvende deg til Gud. Da skal du få erfare at han er til.

Og er du troende og merker lite til at han er nær, så skal du bare vie deg mer helhjertet til Herren og la ham få bruke evnene og kreftene dine i sin tjeneste. Da skal du nok få merke at du har en motstander som vil legge alle mulige hindringer i veien.

Men Gud er den sterkeste, og du er på den seirende siden.

Djevelens listige angrep

Det er en kjempe i Herrens hær som bruker dette uttrykket om motstanderen. Han taler ut fra egen erfaring og inspirert av Den Hellige Ånd.

Et gammelt sagn forteller at djevelen en dag krevde englene sine til regnskap for hva de hadde utrettet blant menneskene.

En fortalte hvordan han hadde tent hatets ild mellom nasjonene og fått i stand en blodig krig. En annen hadde ødelagt et hjem ved å få ektefellene til å mistenke hverandre. En tredje hadde forført unge menn og kvinner til usedelighet og drukkenskap, så de var treller under lasten. Djevelen hørte på alt dette med en tilfreds mine.

Til slutt kom en fram som ikke kunne fortelle om store, grusomme ting. Men han hadde likevel ikke vært uvirksom. I førti år hadde han gått etter en av Herrens venner for å friste ham, men hver gang var han blitt slått tilbake.

Han hadde prøvd nye veier og nye knep. Litt etter litt hadde sløvhet og verdslighet fått overtaket. «I dag er han din igjen!» sa han.

Djevlenes fyrste var godt fornøyd og oppmuntret sin undersått: «Med din utholdenhet har du gjort mer enn alle de andre. Ta særlig sikte på å få disiplene hans til å falle!»

Denne legenden har et alvorsord til oss alle. Det gjelder først og fremst å få saken ordnet med Gud, ved omvendelse og tro på Jesus Kristus.

Dernest må vi som troende daglig våke og be om Åndens lys og kraft i striden mot vår motstander. Vår eneste redning er å bli i Jesus og regne med ham som seierherren.

«For ham må allting bugne!» synger Luther.

Fortapelse

Hvem kan tale eller skrive om fortapelsen med det rette hjertelaget!

Da Jesus så ut over den gjenstridige byen og visste hvordan det ville gå folket om de ikke omvendte seg, da gråt han. Da Paulus skrev om dem som var fiender av Kristi kors, da gråt Herrens gamle stridsmann.

Den som vil tale eller skrive om fortapelsen, må kjenne noe av den hellige smerten ved tanken på dem som går mot sin undergang.

Jesus talte klare og sterke ord om fortapelse. Han sa en gang:

«Om din hånd frister deg, da hogg den av! Det er bedre for deg at du går vanfør inn til livet, enn at du har dine to hender og går bort til helvete, til den uslokkelige ild, hvor deres orm aldri dør og ilden ikke slokner.

Og om din fot frister deg til fall, så hogg den av! Det er bedre for deg at du går halt inn til livet enn at du har dine to føtter og blir kastet i helvete, hvor deres orm aldri dør og ilden ikke slokner.

Og om ditt øye frister deg, da riv det ut! Det er bedre for deg at du går enøyd inn i Guds rike enn at du har to øyne og blir kastet i helvete, hvor deres orm aldri dør og ilden ikke slokner» (Mark 9,43–48).

Domprost Skovgaard-Petersen sier i en preken:

«Helvete er ikke Guds oppfinnelse, men selve syndens frukt. Alt Guds arbeid med oss tar sikte på å rive oss ut av denne uunngåelige utviklingen mens det ennå er tid.

En kan godt lukke øynene for dette alvoret, vende seg utover og glemme sin egen innerste nød. Men det forandrer ikke det minste ved den stillingen vi alle er i av naturen.

Om vi ikke blir stanset og grepet av Guds kjærlighet og den hjelpen han rekker oss i Jesus Kristus, glir vi nemlig ubønnhørlig inn i fortapelsens elendighet. Med ett ord heter den dødens seier – og det er helvete. La oss derfor velge Kristus nå og her!»

Du behøver ikke å gå fortapt!

Det ville være ubarmhjertig om vi ikke advarte mot denne fryktelige muligheten: at vi til slutt går fortapt.

De fleste har respekt for Jesu egne ord. Selv om de ikke kan godta alt annet i Bibelen, innrømmer de at alt Herren selv har talt, er sant og vel verdt å merke seg. Han var ikke bare det store forbildet – han var også den store læreren, kommet fra Gud.

Men ingen har talt så klare ord om fortapelsen som Jesus selv. Det gjorde han fordi han elsker oss og vil advare oss mot denne forferdelige muligheten.

Han elsker oss like høyt når han taler om fortapelsen, som når han taler om himmelens herlighet og Guds evige kjærlighet.

En framstående svensk forfatter sier:

«Om du skulle gå fortapt? For alle er det en mulighet, for mange en sannsynlighet, for ingen en nødvendighet.»

Har du som leser disse linjene, aldri før tenkt over at «jeg kan gå fortapt», så må du gjøre det nå. Saken er for alvorlig til at du kan slå den bort med et skuldertrekk eller et kaldt flir.

Tror du ikke på noen fortapelse, så gjør i alle fall Jesus Kristus det. Har Kristus rett, så tar du feil. Og Kristus har rett.

«For ingen en nødvendighet!» Husk det. Ingen behøver å gå fortapt!

Du kan bli frelst fra fortapelsen. «For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16).

Himmelen

«Jeg synes synd på det mennesket som aldri tenker på himmelen», sier en forfatter.

Med himmelen mener vi da hjemstedet for alle som tror på Kristus. I bønnen til sin himmelske Far sa Jesus at han ville ha alle sine hjem til slutt:

«Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er, for at de skal se min herlighet, som du har gitt meg …» (Joh 17,24).

«Himmelen er et forberedt sted for et forberedt folk», har en sagt. Det er dette Herren taler om til Nikodemus: «Uten at en blir født på ny, kan han ikke se Guds rike» (Joh 3,3).

I Bergprekenen sier han det på en annen måte: «Gå inn gjennom den trange porten! For vid er den porten, og bred er den veien som fører til fortapelsen, og mange er de som går inn gjennom den. For trang er den porten, og smal er den veien som fører til livet, og få er de som finner den» (Matt 7,13–14).

Dette er alvorsordet som burde vekke de likegyldige. For vi kan være ganske sikre på at ingen kommer sovende til himmelen. Det vitner disse gripende ordene om.

Hvordan skal vi da bli født på ny? Hva menes med «den trange porten» som en må gå inn gjennom for å komme til himmelen?

Vi må av hjertet vende om til Gud, bryte med alt som vil hindre, og så lytte til evangeliets ord om tilgivelse for syndene våre. Det er veien.

Gud vil at «alle mennesker skal bli frelst», står det skrevet (1 Tim 2,4).

Men vi må la oss frelse på den veien som er vist oss i Ordet: «Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg, han har evig liv. Han kommer ikke til dom, men er gått over fra døden til livet» (Joh 5,24).

Bibelord om himmelen

Vi har sikkert alle en eller annen av våre kjære som har gått bort, og som vi håper er «borte fra legemet og hjemme hos Herren». Da er det så naturlig at vi tenker på himmelen og hvordan det ser ut der.

Vender vi oss så til Ordet for å finne noe bestemt og konkret om himmelen, merker vi straks at den taler mindre om det som er i himmelen, og mer om det som ikke er der. Det kommer vel også av at vi i vår begrensning ennå ikke kan fatte de himmelske tingene med sansene våre.

I himmelen er det ingen som dør. «Døden skal ikke være mer» (Åp 21,4).

Døden er en fiende.

Den river og sliter i stykker de fineste bånd. Den ødelegger og knuser lykken i hjemmet. Den skiller de kjæreste fra oss.

Vi har kjent den svidende smerten, det dype savnet, det store tomrommet. Å, hvor døden er grusom! Ja, den er i sannhet vår fiende.

Men i himmelen er døden ikke mer, står det skrevet. Lovet være Herren!

I himmelen er det heller ingen sorg og pine. «Jorden har sorger», sier en sanger. Det kjenner vi til. Men ikke i himmelen: «… og ikke sorg, og ikke skrik, og ikke pine skal være mer. For de første ting er veket bort» (Åp 21,4).

I himmelen er det ingen mangel på noe godt. «De skal ikke hungre mer, heller ikke tørste mer. Solen skal ikke falle på dem, eller noen hete. For Lammet, som er midt for tronen, skal vokte dem og føre dem til livets vannkilder. Og Gud skal tørke bort hver tåre fra deres øyne» (Åp 7,16–17).

Vrange og vanskelige mennesker er ikke i himmelen. De passer ikke der. «Og ikke noe urent skal komme inn i byen, og ingen som farer med styggedom og løgn …» (Åp 21,27).

Måtte ingen av oss gå glipp av himmelens herlighet!

Hvem har jeg i himmelen?

Slik spør en av salmistene (Sal 73,25). Det samme spørsmålet vil vi stille i dag. Også på det gir Bibelen svar.

Jesus Kristus, vår Herre og Frelser, er i himmelen. Og han er der som vår talsmann og forbeder.

«Kristus er den som er død, ja, mer enn det: som også er blitt reist opp, som også er ved Guds høyre hånd, som også går i forbønn for oss» (Rom 8,34).

Apostelen skriver til de troende om å leve et liv for Gud. Og han gir dem den veldige trøsten at de «har en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige» (1 Joh 2,1).

Som Josef ved hoffet i Egypt var talsmann og frelser for brødrene sine, er Jesus vår mann i himmelen.

I himmelen er Guds engler. Og de er mer opptatt av oss og vår frelse enn vi er klar over. Jesus sier at det blir «glede blant Guds engler over én synder som omvender seg» (Luk 15,10).

De er «tjenende ånder, som sendes ut til tjeneste for deres skyld som skal arve frelse» (Hebr 1,14). Om barna våre sier Jesus at englene deres i himmelen «ser alltid min himmelske Fars åsyn» (Matt 18,10).

Våre kjære som døde i troen på Jesus, er i himmelen. De er «borte fra legemet og hjemme hos Herren», sier apostelen (2 Kor 5,8). Vi kan være sikre på at de har det godt der, selv om den fullkomne lykken først kommer når legemet blir forent med den frigjorte ånden. De er «hjemme hos Herren».

Det er veldige rikdommer vi har i himmelen. Vi kan ikke regne opp alle. Men solen over alle er Jesus, vår velsignede Frelser.

Hans nærvær er himmel på jord – her hvor det henger så mye synd og feil ved oss. Hva skal det da ikke bli når vi ser ham «som han er»! (1 Joh 3,2).

Våre kjære i himmelen

Skal vi kjenne igjen våre kjære i himmelen? Det er et spørsmål som sikkert mange av oss har grublet over.

Jeg vil her nevne hva den lærde engelske biskop Ryle sier om dette:

«Hva sier Skriften om dette? Det er det eneste jeg bryr meg om. I teologien kan jeg ikke kalle noe menneske mester og herre. Mitt eneste ønske er å finne ut hva Bibelen sier, og så ta standpunkt ut fra dens lære.»

La oss høre hva David sa da barnet hans var dødt: «Men nå som han er død, hvorfor skulle jeg nå faste? Kan jeg hente ham tilbake igjen? Jeg går til ham, men han vender ikke tilbake til meg» (2 Sam 12,23).

Hva mener David med disse ordene? Sikkert at han håpet å se barnet igjen i en annen verden. Det var dette håpet som hjalp ham til å tørke bort tårene. Atskillelsen skulle ikke vare evig.

La oss høre hva Paulus sier til vennene sine i Tessalonika: «For hvem er vel vårt håp, vår glede, vår hederskrans – om ikke nettopp dere, når vi står for vår Herre Jesus i hans komme!» (1 Tess 2,19).

Med disse ordene mener apostelen sikkert at han håpet å kjenne igjen sine kjære venner når Kristus skal åpenbares.

Han gledet seg ved tanken på å se dem på Kristi dag – å stå side om side med dem foran tronen og si: «Her er jeg og den frukten du ga meg av mitt arbeid som evangeliets forkynner.»

La oss videre høre hva han sier i det samme brevet til trøst for dem som sørger:

«Men vi vil ikke, brødre, at dere skal være uvitende om dem som er sovnet inn, for at dere ikke skal sørge som de andre, de som ikke har håp. For så sant vi tror at Jesus døde og sto opp, så skal Gud ved Jesus også føre dem som er sovnet inn, sammen med ham» (1 Tess 4,13–14).

Håpets lykke

Biskop Ryle er overbevist om at de troende skal kjenne hverandre igjen i himmelen. Han sier:

«I samme øyeblikk som vi troende møter slektningene og vennene våre i himmelen, skal vi kjenne dem, og de skal kjenne oss. Det er noe usigelig herlig ved denne utsikten.

Når jeg ser fram mot det som venter meg, er det lite som betyr så mye for meg som dette. Himmelen vil ikke være noe fremmed sted når vi kommer dit. Vi skal føle oss hjemme der.

Vi skal se alle dem vi har lest om i Bibelen, og kjenne dem på det som særpreger hver enkelt av dem. Salig og herlig skal samfunnet med dem være.

Det er noe usigelig trøsterikt ved denne utsikten. Den kaster lys inn i dødsskyggens dal. Sykeleiet og graven mister halvparten av sin gru. Våre kjære som er sovnet inn i Kristus, er ikke tapt for oss. De er bare gått foran oss.

De som er barn av den samme Far og har del i den samme nåden, kan ikke være skilt fra hverandre lenge. De kan være sikre på å bli samlet igjen i himmelen. Våre øyne skal enda en gang få se deres kjære ansikter, og våre ører skal enda en gang høre dem tale. Dette møtet skal bli fylt av glede og lykke.

Vi skiltes i sorg, vi skal møtes i glede. Vi skiltes i storm, vi skal møtes i en rolig, stille havn.

Og det beste av alt er at vi skal møtes for aldri mer å skilles, for aldri mer å felle en tåre, for aldri mer å kle oss i sorgdrakt, for aldri mer å si farvel.

Vi skal få så mye å snakke sammen om. Vi skal minnes hele veien som Gud førte oss, og opphøye hans navn og gi ham alene æren! Nest etter å møte Kristus vil det å møte våre kjære i himmelen være den høyeste lykke.»

Mens vi venter

Vi som tror på Kristus, skal la oss lede av Den Hellige Ånd i ventetiden, til vi møter vår Frelser og de kjære som har gått hjem før oss.

Da vil vi ikke legge hendene i fanget og bare vente på den dagen. Det er sentimentalt svermeri.

Vi skal bruke tiden godt, til Guds ære og til gagn for andre mennesker.

Paulus hadde lyst til å «bryte opp herfra og være med Kristus, for det er så mye, mye bedre» (Fil 1,23). «Men dersom det at jeg lever i kjødet (i legemet) gir frukt av arbeidet mitt, da …» (Fil 1,22).

Kristus var hans liv.

Derfor ville han herliggjøre Kristus blant menneskene mens han ventet på det salige håpet: å se ham som han er, og de kjære som han elsket og hadde lært å kjenne her nede.

Håpet og troen arbeider sammen, mens kjærligheten gjør sin gjerning i ventetiden.

Håpet kaster et blikk inn gjennom porten til herligheten som venter oss. Det ser skarene som alt er nådd fram til målet, og kronen som venter alle Herrens stridsmenn. Det hører englesangen og jubelkoret til Guds og Lammets pris.

Så oppmuntrer håpet troen til å holde ut. Det er bare en kort tid, så er du framme.

Lev i lyset. La ikke synden og verden få makt over deg.

Hold deg ferdig, ren og verdig
til den store bryllupsfest.

Så blir også kjærligheten oppmuntret til å gi det beste mens det er tid og anledning.

På den måten virker håpet, troen og kjærligheten sammen i ventetiden.

En av dem som sto oss nær i livet, sa like før hun gikk bort: «La ikke verden få tak i dere, så skal nok Gud fullføre det verket som han selv har begynt!»

Ved evighetens grense måler den troende verdiene rett når han har fått lys fra Ånden.

Måtte ingen som leser disse linjene, bli savnet i himmelen! Det er min inderlige bønn til Herren mens jeg skriver dette.

Om Johannes Daasvand

1884–1955

Johannes Daasvand (1884–1955) var en av de mest kjente forkynnerne i Norsk Luthersk Misjonssamband, og han ble kalt «sjelesørgeren blant forkynnerne». Han ble født på Flystveit i Åseral 13. januar 1884 og fikk en tung oppvekst. Faren ble dømt for mishandling av familien, og Johannes vokste opp på barnehjemmet Ebenezer i Kristiansand. Han tilskrev selv morens bønner mye av det som senere skjedde. Som 19-åring ble han frelst under en vekkelse i Åseral i 1903, gjennom et vitnesbyrd over Rom 5,6: «Mens vi ennå var skrøpelige, døde Kristus til fastsatt tid for ugudelige.»

Han fikk ingen skolegang ut over omgangsskolen, men lærte seg selv engelsk og tysk. Fra 1906 reiste han som forkynner i Misjonssambandet, og han ble senere kretssekretær i Trøndelag og Stavanger, bysekretær i Stavanger og forkynner for hovedstyret. Han var også lærer ved bibelskolen i Bergen og reiste fem ganger til Amerika. Han var med i vekkelser fra Ogna og Egersund til Trondheim, Mandal og Vennesla. I mange år skrev han daglige andakter i Stavanger Aftenblad under navnet «Plogmannen», og han talte i radioandakter.

Daasvand skrev mer enn tjue bøker og hefter. Mottoet hans var «Guds rike først». Han døde i Kristiansand 13. september 1955. Tormod Vågen kalte ham «ein av Noregs største evangelistar».